

TORSDAG 17 SEPTEMBER. NR 38/2015

Äventyr på egna hjul
Sidan 8

Katja Kettu undersöker vårt ansvar
Sidan 2

Kristna tystnar i politiken
Sidan 5

Hammar i stan
Sidan 6

FRIVILLIGA LAURA AINAMO och Virpi Salminen hjälper diakonen Mia Salmio att välkomna flyktingarna till Munksnäs.

Församlingshemmet blev flyktingförläggning

Helsingforsförsamlingarna och många frivilliga gjorde på några dagar om församlingshemmet i Munksnäs till ett hem för 72 asylsökande män. **Sidan 4**

Biskoparna vill inte rangordna asylsökande
Sidorna 5 och 19

Kineser för evangeliet tillbaka till Jerusalem
Sidan 10

Under krigets fasor såddes trons frön
Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

What would Luther do?

KP **WWJD?** är akronymen för den klassiska frågan vad Jesus skulle göra i en viss situation. Om två år kulminerar den lutherska världens jättejubileum, när det blir fem hundra år sedan munken spikade upp sina 95 teser på slottskyrkan i Wittenberg. I efterhand har det setts som startskottet till den reformation som svepte över Europa, men Martin Luther var i många avseenden den som har fått personifiera ett brytningskede i en enhetskultur som förr eller senare måste ifrågasättas. Att enhetskulturen hade sitt hjärta i den katolska kyrkan, och att uppröret kom att ge upphov till en ny kyrka, är en av de beklagliga följderna teologiskt sett, om man tror på vikten av att alla kristna är ett. Därför är det lovtvårt att den lutherska kyrkan i Finland har valt att bjuda in de andra kyrkorna i landet till den medborgarkommitté som förbereder det nationella firandet.

MÅLET för Martin Luthers vrede var den avlats-handel som florerade på den tiden. För en lämplig peng kunde man kompromissa med sitt samvete och köpa sig fri från moralisk skuld i förväg. Den andliga korruptionen sattes i system för att finansiera kyrkans utgifter, och i förlängningen blev det så att ju mer folk syndade i förväg, desto bättre blev enhetens ekonomi. Här är det viktigt att infoga en tankepaus: den som i dag sätter likhetstecken mellan den moderna katolska kyrkan och den kyrka inom vilken avlatshandeln förekom gör ett anakronistiskt misstag. Dels städades missförhållandet upp i den omfattande motreformationen som följde på 1500-talet. Men framför allt kan man se teserna som en uppgörelse med något som egentligen inte handlar om andlighetens centrum, utan om makten och pengarna och utnyttjande av människors eviga frågor och längtan.

KÄRNAN hos Luther handlar om nåden – *gratia* – släkt med ordet gratis. Tron ger fattig som rik tillgång till det som Gud ger alla som sträcker sig efter gåvan. Det var ett befriande socialt evangelium, och därför radikalt. Obesuttna, rika, analfabeter och lärda ställdes på samma streck. Självklart reagerade makten mot krafter som kan omkullkasta dess världar. Vad skulle Martin Luther ha sagt i dag? Och var skulle han ha spikat sina teser? Knappast på domkyrkans dörr. Den är alltför avsidig för största delen av finländarna. Regeringsborgen ett stenkast ifrån är visserligen ett maktcentrum, men finländarnas syn på och solidaritet med det gemensamma projektet staten är i kraftig gungning.

Det som förenar och styr oss är konsumtionen. Möjligen hade hammarlagen ekat från shoppingcentret. Handeln är inte ond. Affärsmän är det inte heller. Men den ångest som botas med shopande, det umgänge som ersätts med affärshäng, handlar om att krafter identifierat och exploaterat behov som inte är materiella.

Det är också möjligt att hammarmunken blivit en hacker på riktigt. Att reformationens dag 2015 varit den dag när de sociala medier som drivs av annonsprofiter i multimiljardklassen kapats av meddelandet: "Det du söker finns inte till salu här. Det är gratis."

"Var skulle han ha spikat sina teser?"

PROFILEN: KATJA KETTU

"Religion är sinnligt, primitivt, intuitivt. Jag hör inte till kyrkan men tror på nåd och helighet."

Ansvararet är vårt att bära

Författaren Katja Kettu undersöker det dilemma som vi alla dagligen kämpar med i någon utsträckning – ska vi ta ansvar för det vi gör eller ska vi skylla våra tillkortakommanden på omständigheterna?

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Katja Kettu har mycket på gång just nu. Det har gått fyra år sedan hennes roman *Barnmorskan* (Kättilö) publicerades och nu har den börjat leva sitt eget liv, med följder för sin Rovaniembörddiga författare. I början av september hade filmversionen premiär på vita duken, i regi av **Antti Jokinen**.

– 38 000 såg filmen redan första veckoslutet efter premiären, vilket är den bästa siffran för en inhemsk film på väldigt länge. Att filmen går så bra betyder fler resor och mer framträdanden för mig. Dessutom gav jag ut en roman i augusti och efter det ytterligare ett seriealbum. Jag är vimmelkantig av all uppståndelse, men på ett bra sätt, konstaterar Kettu som precis är på väg till en bokmessa på Island när den här intervjun görs.

Romanen utspelar sig kring det så kallade Lapplandskriget 1944-1945 och är en ovanlig kärleksberättelse mellan den självlärd barnmorskan Vildöga och SS-officeraren Johannes Angellhurst. Boken belönades med Runebergspriset 2012. Att få se sin roman på vita duken har varit en av Katja Kettus stora drömmar.

– Men som film är den naturligtvis inte längre min roman, utan regissörens verk. Jag kan svårligen bedöma filmen objektivt, jag vill inte ens göra det. Men den är gjord med stor iver och stort hjärta.

Det kriget gör med oss

Katja Kettus verklighetsbaserade berättelse beskriver krigets ansikte och konsekvenser.

– Krig är alltid en mänsklig katastrof. Människan tvingas avstå från sin självbestämmanderätt. Samtidigt är det en massiv utmaning för gemenskapen, för samhället: man måste bita ihop. Alla

måste bära sitt strå till stacken.

Krig är alltid också mötet med fienden, de andra.

– Det sätt på vilket många i dag letar efter fienden är skrämmande. De ser fienden i flyktingar, homosexuella eller andra minoriteter, som till exempel finlandssvenskar. Alla former av främlingsfientlighet vädrar morgonluft i Finland och Europa. Det är hjärtskärande och fränstötande. Sorgligt, helt enkelt.

Under Lapplandskriget evakuerades befolkningen i det berörda området. De finska flyktingarna transporterades till Sverige, 56 000 inkvarterades i läger.

– Ibland känns det som att finländarna glömt bort vad godhet är, vad det är att bry sig om andra. Men jag vill ändå inte tro att det är så i grund och botten. Vi måste kunna se mänsklig nöd och svara på den.

Moraliskt dilemma

I Kettus roman står huvudpersonen inför ett moraliskt dilemma då hon förstår vidden av den otäckhet som sker i det tyska fångläger där hon börjat jobba för att få vara nära Johannes. Till slut är hon själv delaktig i det hon först fann så vidrigt. Varför gör Vildöga det hon gör?

– Vildöga är ett barn av sin tid. En stor fråga i boken är hur mycket människan kan skylla på omständigheterna och i vilken utsträckning hon själv bär ansvar för sina handlingar. Det är ett dilemma som vi alla kämpar med dagligen, om än i mindre utsträckning.

I sin nya roman *Köperhonen* (Nattfjärilen) behandlar Katja Kettu samma tematik, men går djupare.

– Jag undersöker maktens mekanik i små och mellanstora laboratorier, bestående av människorelationer. Jag anser inte att man kan skylla på andra för

det man själv gör. Läsaren får avgöra om jag har rätt eller inte.

Kajsa Kettus romaner är skrivna på en mustig finska. Barnmorskan Vildögas språkbruk är märgfullt och kroppsligt, fyllt av referenser till kristen tematik. Hon använder uttryck som "Herrrens utvalda", "Dödens ängel", och "Satans brud". Katja Kettus lappländska uppväxt, med laestadianismen som ett ständigt närvarande inslag, har satt sina spår i hennes litteratur.

– Laestadianismen var en stark bärande kraft – på gott och ont. Den både förenade de troende och lämnade sådana som inte passade in utanför.

Katja Kettu, som växte upp i en ateistisk familj, identifierar sig med Vildöga.

– Hon behövs, men accepteras aldrig fullständigt som den udda fågel och barn till en kommunist som hon är.

Hurudan är den Gud Vildöga tror på? Tror hon på Gud?

– Hennes tro är inte rationell, vilket religion inte heller är. Religion är sinnligt, primitivt, mycket intuitivt. I början av romanen tror hon att hon är Guds fågelunge, alltid på det godas sida. Senare upplever hon att Gud tiger och hon glider djupare och djupare in i mörkret. Hon förklarar sin tro, men får den åter när hon vänder om, genomgår katharsis.

Vilket är ditt eget förhållande till tro och kyrka?

– Vanligtvis tycker jag inte om att tala om min tro, det är personligt för mig. Men jag finner kristendomens grundtankar vackra och uppbyggliga. Mina föräldrar var ateister och som barn och skolelev fick jag uppleva trångsynhet, påtryckningar och diskriminering för att vi inte gick i kyrkan eller trodde på helvetet.

Hon godkänner inte att människan diskrimineras på grund av sin tro och säger att tanken på att Finland bara skulle ta emot kristna flyktingar är djupt kränkande. Själv hör hon inte till kyrkan, men säger att hon tror på något högre, på nåd och på helighet.

– Jag kan sakna kanaler för mötet med det heliga.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Sofia Torvalds

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

KATJA KETTU vill ge sina läsare upplevelser de omöjligt kan få på annat håll. – Det är det som är det bästa med att skriva.
FOTO: OFER AMIR

KATJA KETTU

FÖRFATTARE, HAR STUDERAT ANIMATIONSREGI VID TURUN TAIDEAKATEMIA.

BOR I HELSINGFORS, KOMMER FRÅN ROVA-NIEMI.

TYCKER OM ATT SIMMA, SPELA TÄRNINGSSPEL, RESA OCH SOVA.

TILL FAMILJEN HÖR TRE HITTEKATTER, POJKVÄN.

3 FRÅGOR TILL

Jon Lindeman

Kyrkan på Åland har fått en egen tankesmedja, en arbetsgrupp tillsatt av landskapsregeringen. Vad är det ni ska göra?

– Kyrkan sak-

nar en egen röst på Åland, den är för splittrad. I Finland frågar man ärkebiskopen eller Kyrkostyrelsen när man vill höra kyrkans åsikt men vem är "kyrkan" på Åland? Exempelvis gällande en eventuell flyktningmottagning på Åland kan ingen tala i kyrkans namn, säger **Jon Lindeman**, kyrkoherde

i Finström-Geta församling och ordförande för arbetsgruppen.

– Vår uppgift är att komma med ett förslag på åtgärder. Första mötet var i tisdags, före årsskiftet ska vi presentera en kartläggning. Tidtabellen är rätt snabb men det här är inget nytt problem, frå-

gan har diskuterats i tiotals år men varken domkapitlet eller någon annan har riktigt velat ta tag i saken ordentligt.

Talar inte Borgå domkapitel och biskop Björn Vikström för den åländska kyrkan?

– Ja, men den som inte rör

sig i det åländska samhället vet inte riktigt vad som är på gång här. När domkapitlet kommer hit är de ändå gäster. Deras kunskap om det åländska samhällslivet är för ytlig och kyrkan blir som en främmande aktör.

Varför sitter det endast

män i arbetsgruppen?

– Ja, det är en tråkig sak. Jag vet inte varför det har blivit så. Gruppen består av många olika aktörer med olika intressen. Den är utsedd av landskapsregeringen på initiativ av Mariehamns församling.

■ NINA ÖSTERHOLM

LEO GLAD har jobbat som kyrkoherde i Kanada i 16 år och för honom är integration en hjärtesak. – För att integrationen ska gå bra måste man få bevara sin egen identitet. Vi måste lära oss att respektera det som är annorlunda.

DE SISTA sängarna bärs in bara någon timme innan flyktingarna anländer.

FÖRSAMLINGSHEMMETS GAMLA barn- och ungdomsutrymmen blir nu sovrums.

Kyrkan öppnade sina dörrar

FLYKTINGAR. Ni är änglar! säger kyrkoherde Leo Glad till de frivilliga som hjälper till att förvandla Munksnäs gamla församlingshem till flyktingsförläggning. Men han har också fått hatpost på grund av församlingens gest för flyktingarna.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Klockan är ett på fredagseftermiddagen. Om tretimmars ska drygt sjuttio flyktingar flytta in i Munksnäs gamla församlingshem. Madrasser och täcken bärs in i rummen, lampor hittar sina platser. Två brandmän kollar att brandvarnaren fungerar och diskuterar branddörrar med Munksnäs finska församlingens kyrkoherde **Leo Glad**. Någon från vaktföretaget vill ha ett bord, och diakoniarbetaren **Mia Salmio** uppmanar honom att plocka vad han vill.

– Den som är först framme får de bästa bordet!

Vi står i ett av köken och Leo Glad

”Vi vill hjälpa, och nu är det vi som har stafett-pinnen.”
Leo Glad

pekar ut kaffekokare och vattenkokare som kommit som donation.

– Vi har förstått att flyktingarna helst dricker svart te. Massvis med svart te!

Frivilliga ställer upp

När det började bli klart att det behövs flera utrymmen för de flyktingar som kommer till landet meddelade församlingen i Munksnäs att de har ett församlingshem som inte är i användning. Huset ägs av Helsingfors kyrkliga samfällighet som varken lyckats sälja det eller få det uthyrt. Nu ska utrymmena bli hem för 72 män i 20–35-årsåldern medan de väntar på beslut om asyl.

– Vi vill inte på något vis samla fjärrar i vår hatt genom att göra det här. Vi vill hjälpa, och nu är det vi som har stafett-pinnen, säger Glad.

På onsdag morgon fick kyrkoherde Leo Glad veta att Migrationsverket fattat beslut om att församlingshemmet skulle bli asylboende. Under de två följande dyggnen har arbetet med att få huset i beboeligt skick pågått dag och natt.

– Frivilliga har hjälpt oss otroligt mycket och alla som jobbar i försam-

lingen har ställt upp.

– Ni är änglar, vem kunde ha trott det här! strålar Glad mot två frivilligarbetare som kånkar på grejer till rummen.

– Tyvärr har jag också fått hatpost och hatsamtal. Men en del av misstänksamheten beror på osäkerhet och bristande kunskap, och ibland kan ett samtal leda till att personen i fråga ändrar åsikt. Det är samfälligheten som står för reparationerna, och en stor del av möblerna kommer som donationer från företag och privatpersoner.

– Här kommer att finnas två tv-apparater, och vi har sett till att det också finns två arabiska kanaler.

Huvudansvaret för förläggningen finns ändå hos Migrationsverket och Helsingfors stad.

– Men visst kräver det här projektet en hel del av våra medarbetare, och alla har redan fulla kalendrar. Jag bekymrar mig för den saken. Diakoniarbetarna som har det största ansvaret för det här projektet är redan av sin natur sådana att de tänjer för att kunna hjälpa andra.

Samtidigt tror han att ett sådant här

projekt är en erfarenhet som ger kraft.

– Och det är härligt att se hur engagemanget för flyktingarna växer på de sociala medierna.

Vardagsstöd behövs

En våning nedanför sitter församlingens diakoniarbetare Mia Salmio och diskuterar läget med **Mari Saari** som koordinerar arbetet för Helsingfors stads del.

– Jag stannar här säkert till nio på kvällen.

– Jag också.

Salmio vet att flyktingarna kommer att behöva stöd och sysselsättning då de väntar på asylbeslutet och oroar sig för sin släkt som befinner sig långt borta.

– Jag tror att frivilliga i framtiden får satsa på att erbjuda hjälp i vardagen. Det handlar inte om något mer komplicerat än att spela fotboll, gå till butiken tillsammans, sådant.

– Vår uppgift är att vara medmänniskor.

Intresserad av att hjälpa till med flyktingarbetet i Helsingfors? Arbetsuppgifter koordineras via webbsajten frivilligarbete.fi.

FLYKTINGAR HEMINKVARTERING

Välkommen!

Nu finns ett webbverktyg för dem som vill ställa upp med heminkvartering av flyktingar. Det har skapats av gruppen Refugees Welcome, som organiserar heminkvartering för flyktingar i hela Finland och sprider information om

hur projektet framskrider. Migrationsverket har utsett Refugees Welcome till den grupp som får koordinera arbetet. Det hela började med ett möte mellan **Marjaana Toiviainen**, präst i den finska församlingen i Berghäll, och Ekumeniska ansvarsveckans koordinatör **Anna Hyvärinen**.

MARJAANA TOIVIAINEN.
FOTO: KP-ARKIV/NINA ÖSTEROLM

– Jag och Anna hade ett sammanträde om Ekumeniska ansvarsveckans program och grubblade över vad vi borde göra. Inga paneldiskussioner, bestämde vi. Den heliga Anden kommer att leda oss rätt.

När Marjaana Toiviainen sedan läste om hur tyskar välkomnar asylsökande

visste hon att hon hittat det hon letat efter.

Hon började med att grunda en Facebook-grupp och lägga in medlemmar som hon träffat i ekumeniska sammanhang.

– Och genast insåg jag att vi träffat på någonting viktigt. Folk bara vällde in i gruppen: kristna, musli-

mer, ateister, alla sorters människor. Även om gruppen ursprungligen uppstått i ett religiöst sammanhang vill vi att alla ska få känna sig respekterade, oavsett åskådning.

– Också invandrare och asylsökande har varit en aktiv del av vårt nätverk.

■ SOFIA TORVALDS

Politiker gav dyster bild av smutsigt spel

KYRKHELGEN. En dyster bild av ett smutsigt spel. Så sammanfattade Svante Lundgren i publiken diskussionen mellan tre kristna politiker under kyrkhelgen i Karleby på veckoslutet.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Mikaela Björklund (SFP), Bjarne Kallis (Saml) och Peter Östman (KD) ser ändå glädjeämnen i sina uppdrag.

– Det är mycket givande att vara med. De gånger jag varit nedstämd har jag snabbt blivit uppmuntrad av någon. Det ser jag som Guds omsorg, säger Björklund.

Moderatorn Peter Kankkonen frågade panelen om det saknas en klar kristen samhällsrost i dag. Någon entydig sådan kunde panelen inte se.

– Men en enda kristen röst är inte bra. En gemensam röst kan ha inverkan. Under förra perioden var Päivi Räsänen den mesta kristna rösten, inte ärkebiskopen, säger Östman.

Han har upptäckt många troende riksdagsmän i alla partier. Men de håller låg profil. Delvis på grund av de känslor Räsänen väckt.

– Rädslan att man inte har ädla motiv när man åberopar den kristna synen kan sätta munkavle på den kristna rösten. Jag ser det som missbruk av Guds namn ifall man använder den kristna synen för att uppnå personliga för-

delar, säger Kallis.

Björklund ser inte andra religioner som det största hotet mot den kristna rösten.

– Hotet är att vi kristna tystnar. Vi ska inte döma men vi ska kunna tala om vad som är rätt.

Här spelar journalisterna en stor roll.

– Jag upplever att journalisterna i dag är mer sekulariserade än finländarna överlag, säger Björklund.

Hon önskar att media skulle bygga sin kritiska granskning på ett större faktaunderlag än vad man gör.

– Som politiker vet man att de vassaste och mest humoristiska inläggen under riksdagens frågetimme oftast skapar rubrikerna, säger Kallis.

– Media styr vad som ska anses vara viktigt. Genom att lyfta fram den drucknade pojken flyttas fokus från det faktum att 60 miljoner människor bor i djup nöd på flyktingläger runt om i världen, säger Östman.

Kallis konstaterar att journalisterna levererar det folket vill ha: skandaler och avslöjanden.

Björklund fick frågan om man inför partidagen där hon valdes till viceordförande försökte rädda partiet undan henne. Hennes åsikter ansågs för konservativa.

– Jag förvånades över debatten. Mina åsikter var välbekanta från förr. Den handlade om att personer i södra Finland inte ville ha en lärarutbildare från Österbotten i presidiet.

RUNT MÖTESBORDET i Borgå domkapitel fördes teologiska samtal, men utanför protokollet fick flyktingsituationen biskoparna att spontant ge ett gemensamt utlåtande.

Unison ton i flyktingfrågan

UPPFORDRANDE. Den här gången gick de mest brännande frågorna på biskopsmötets höstsession utanför protokollet. Möt flyktingarna. Gör det utan åtskillnad, löd grundbudskapet.

TEXT OCH FOTO:
MAY WIKSTRÖM

Gyllene regeln blev ett huvudtema för biskopsmötet i Borgå förra veckan. Att handla mot andra som man vill att de ska handla mot en själv, och undvika behandling man själv skulle må dåligt av var något biskop Björn Vikström poängterade i sitt öppningstal. Enligt Vikström talar kyrkan allt för ofta över huvudet på olika grupper, utan att fråga vad de berörda egentligen vill.

– Där kan den gyllene regeln tillämpas. Hur skulle vi själva vilja att beslutet blev om det gällde vår egen möj-

lighet att fira nattvard med vår maka?

Andra som lätt objektifieras i diskussionerna är enligt Vikström såväl flyktingar som homosexuella.

– Församlingarna har tagit i bruk barnkonsekvensanalyser, där man ska utvärdera hur beslut inverkar på barnen. Samma tänkande kunde utvidgas till annat beslutsfattande.

Den appell som biskoparna författade utanför mötesagendan säger klart att flyktingar inte ska väljas på basis av tro. Texten riktar också en udd mot kommuner och stat att bära sitt ansvar.

Släpp taget om makten! Vikström talade till biskopar och assessorer från hela kyrkan i egenskap av värd för mötet. Det är nio år sedan mötet senast hölls i Borgå.

Mötesbordet står i den anrika sal där kejsar Alexander I år 1809 öppnade Borgå lantdag. Biskop Vikströms bud-

skap handlade däremot om en kyrka som måste röra sig bort från maktens centrum. – Vi måste avstå från den gamla maktens statussymboler och inse att vi först och främst är tjänare, inte makt-havare, sade han.

Enligt Vikström syns barlasten från tiden som maktkyrka fortfarande särskilt i biskopsämbetet.

Praxis och lära i otakt

Borgå stifts domkapitel har väckt frågan om gästfriheten i den evangelisk-lutherska kyrkans nattvardsbord. Den diskuterades bland biskoparna och utreds nu – för andra gången. Också då, för nio år sedan, kom frågan på initiativ av det svenska stiftet. Strikt teologiskt ser präster i praktiken mellan fingrarna när makar där den ena tillhör något annat kristet samfund ställer sig vid nattvardsrundeln.

– Och jag är glad att de gör det, sade Björn Vik-

ström, som ändå önskar att den teologiska verkligheten stod i samklang med praxis.

Kyrkans inre mångfald diskuterades även mot bakgrund av de olika gudstjänstgemenskaper som uppstått, till exempel Tomasmässan och i väckelserörelserna. Deras ställning är oklar, teologiskt sett.

I sitt gemensamma ställningstagande talar biskoparna för att flyktingar ska tas emot med gästfrihet – men hur kan deras andliga praxis eventuellt få plats inom den lutherska kyrkans ramar när redan existerande uttryck vållar huvudbry? Hur stort är glappet i kyrkan mellan teologi och praktik?

– Vi lever i en värld, som hela tiden förändras. Också i kyrkan jobbar vi hela tiden med hur förändringarna slipar oss, säger ärkebiskop Kari Mäkinen.

Biskoparnas gemensamma uttalande finns i sin helhet på opinions-sidan i detta nummer.

DEN KRISTNA rösten i politiken diskuterades under Kyrkhelgen i Karleby av från vänster Peter Östman, Mikaela Björklund, Peter Kankkonen och Bjarne Kallis.

DONATIONER BORGÅ STIFT

Flyktinghjälpen får stöd

Både gemensamma kyrkorådet i Helsingfors och i Esbo har beslutat att var för sig skänka 40 000 euro till flyktinghjälpen. Församlingarna i Vanda skänker 15 000.

Nykarleby församling skänker 10 000 euro till flyktinghjälpen. Dessutom gör församlingens anställda en penninginsamling bland stadsborna för samma ändamål.

TEOLOGI HELSINGFORS

Teologiska fakulteten hotad

Också Helsingfors universitet överväger nu att struktureras om sina fakulteter. I framtiden utbildas teologerna kanske inte vid en egen fakultet. I dag finns det fem fakulteter vid centrumcampuset, i fortsättningen kanske bara en eller två.

Men även om teologerna inte har en egen fakultet blir de ändå teologie magistrar. – Sedan kan man fråga sig om en teologie magisters-examen är den bästa för dem som inte siktar på traditionella teologiska arbeten, säger dekan Ismo Dunderberg till Kotimaa.

MATUTDELNING VANDA

God logistik ger bättre mat

Församlingar i Vanda har tillsammans med staden öppnat en logistikcentral för kasserad mat. Lagret ska fungera som en mellanhand mellan affärer som donerar mat de inte längre kan sälja och församlingar och organisationer som delar ut mat till behövande. Det handlar om cirka 7 000 kilo mat per vecka, sammanlagt femton affärer är med liksom Arlas fabriker i Sibbo.

– Vi erbjuder ett kylrum, lagerutrymme och transport åt dem som delar ut mat, säger projektchef Hanna Kuisma vid Vanda stad.

”Då känns det plötsligt wow”

TEOLOGI. – Ska jag vara drastisk är Marcus J Borgs böcker orsaken till att jag förblivit en kristen människa, säger tidigare ärkebiskopen KG Hammar, på Helsingforsbesök. Biskop Björn Vikström är inte lika övertygad.

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

– Tron handlar om erfarenhet vi benämner. Trosbegreppet i sig kan inte vara att tro på satsen vi själva formulerat, säger **KG Hammar**, ärkebiskop emeritus i Svenska kyrkan.

Han är på Finlandsbesök för att delta i bokreleasen av den svenska utgåvan av **Marcus J Borgs** bok *Kristendomens hjärta – Att återupptäcka den kristna tron och leva ett helhjärtat liv*. Hammar har skrivit förordet till den svenska översättningen och svarar på förläggaren **Tomas von Martens** fråga varför han gjort det.

– De senaste två decennierna har jag läst **Marcus J Borg** och andra likasinnade författare med stor behållning. Jag önskar att jag själv hade skrivit den här boken, säger den kontroversiella ärkebiskopen.

Marcus J Borg (1942–2015) var en nordamerikansk bibel- och Jesusforskare och företrädare för den så kallade progressiva teologin. Han ville göra upp med påståendet att kristen tro primärt skulle handla om att hålla ett antal trossatser för sanna och samtidigt försöka förena kristen tro och en nutida vetenskapligt formulerad världsbild.

Are Kaspersen, teologistudent och blivande präst i Svenska kyrkan, är en av de två som översatt boken till svenska på ideell basis. Han är en av deltagarna i panelen vid boksläppet.

– Det händer att folk i Svenska kyrkan kommenterar boken och säger att det här ju inte är något teologiskt nytt. Det är det inte heller, men det är viktigt att poängtera att det här är en populärteologisk bok som vänder sig till en bredare publik. Det har varit roligt att upptäcka att den här boken verkligen behövs, i Stockholm, nu.

Pensionerade kyrkoherden **Stefan Djupsjöbacka** och biskop **Björn Vikström** är också inbjudna för att diskutera Borgs bok.

– Jag stiftade bekantskap med Borg för snart tjugo år sedan och fascinerades av hans sätt att beskriva den kristna tron och kombinationen av kritisk läsning av de evangeliska berättelserna och en djup ärlig strävan att leva i gemenskap med Gud, säger Djupsjöbacka.

Han säger att Borg egentligen är en mystiker.

– Mystikens språk och gemenska-

KG HAMMAR diskuterar begreppet synd med en av deltagarna på bokreleasen av *Kristendomens hjärta* i Helsingfors.

pen med Gud är oerhört viktigt för honom. Hans ärliga kritiska inställning och hans djupa personliga fromhet fascinerar mig.

Biskop Björn Vikström har en mer ambivalent inställning till Borgs bok.

– Det är mycket i boken som är positivt och framför allt tilltalas jag av Borgs förståelse av det metaforiska i Bibelns språk och tanken om Bibeln som ett verktyg genom vilket Gud blir närvarande i vår värld. Men det jag reagerar på är till exempel hur han ganska långt avvägrar sig föreställningen om en personlig Gud. Han förhåller sig också restriktivt när det gäller Guds möjlighet att gripa in i skeendena i världen, säger Vikström.

KG Hammar håller inte riktigt med Vikström.

– Om vi tänker oss att Gud är personlig så är det en metafor. Jag tycker att Borg bejakar den metaforen. Vad gäller Guds ingripande så får vi större problem om vi tänker oss att Gud kan ingripa genom att vi ber än om vi tänker oss att Gud fungerar som en närvaro som kan påverka. Om vi tror att Gud kan intervensera men inte gör det, då har vi stora pastorala problem, replikerar Hammar.

Framväxande paradigmen

I boken beskrivs det Borg kallar det ”gamla paradigmet”, tanken på att man för att vara kristen måste tro att Jesus

dog för våra synder och uppstod på tredje dagen. Han presenterar ett annat synsätt och kallar det här för det ”framväxande paradigmet”, och menar att detta är ett slags gräsrotsrörelse inom flera av de större kristna samfundet där man tar avstånd från en del av de element i postbiblisk tradition som anses vara normerande. Till dessa element hör bland annat påståendet att Jesus är den enda sanna vägen till Gud, att han dog för våra synder och han uppstod från de döda. Borg menar att en metaforisk läsning av Bibeln inte är underlägsen, utan rikare än en bokstavlig läsning.

KG Hammar vill gå rakt in på kärnfrågan och säger att det är viktigt att se att Borg ger utrymme för olika sätt att förstå Jesus uppståndelse.

– För mig är det bärande i den kristna tron att se vad det var som triggade berättelsen om korset och uppståndelsen, denna upplevelse av otroligt stark gudsnärvaro som gett upphov till den narrativa teologin om uppståndelsen. Det är det stora mysteriet, säger Hammar.

Björn Vikström säger sig kunna bejaka att vi inte ska fastna i en beskrivning i vad frälsning handlar om, att Jesus som ställföreträdande offer inte är det enda sättet att förstå hans död.

– Jag tycker att vi generöst kan sätta de här förklaringarna sida vid sida som försök att förklara samma mysterium. Vi ska undvika att tala om fräls-

ning som ett individuellt projekt, som något Gud erbjuder enbart oss individer. I stället kan vi se frälsningen som något för kollektivet, hur Guds syfte kan gripa in i mänsklighetens liv.

Diskussionen tar en sväng via Första Mosebok och syndafallet. KG Hammar tittar glatt på dem han diskuterar med i panelen och konstaterar att de är rörande överens om att synden inte ska ha sista ordet.

– Syndabegreppet har fått ny aktualitet i mitt liv rent politiskt. Syndaberättelsen om ormen är diffus och tolkas till exempel helt annorlunda i judisk teologi. Ska kunskap vara orsak till synd? Men se till exempel i stället på dansen kring guldkalven i Andra Mosebok. Gud har befriat sitt folk, men de skapar sig en avgud och dansar kring den. Här har vi ett aktuellt syndabegrepp – vi är alla del av en global dans kring guldkalven. Se, då känns det plötsligt wow.

PROGRESSIV TEOLOGI

• **Den progressiva** teologin handlar bland annat om att ifrågasätta påståendet att kristen tro primärt handlar om att hålla ett antal trossatser för sanna.

• **Marcus J Borg** (1942–2015) företrädde den progressiva teologin och har skrivit ett tjugotal böcker.

BISTÅND UTLANDSHJÄLPEN

Arbetet i fem länder upphör

Kyrkans utlandshjälps arbete upphör i Libanon, Moçambique, Guatemala och Honduras samt i Demokratiska republiken Kongo senast vid utgången av mars 2016. Detta efter regeringens beslut

att skära ned utvecklings-

samarbetet. – Att verksamheten upphör med en tidtabell som denna är rentav grymt. Nedskärningarna borde ske stegvis om de ska ske, så att vi och andra organisationer kunde köra ned utvecklings-

samarbetsprojekten på ett etiskt hållbart sätt. Dessutom inverkar nedskärningarna direkt på flyktingströmmarna till Europa, konstaterar Utlandshjälps verksamhetsledare **Jouni Hemberg**.

På huvudkontoret i Helsingfors har man också startat samarbetsförhandlingar.

KLIMATMÖTE PARIS

Miljövandrare

I helgen nådde nordiska pilgrimsvandrarare Tyskland där de lämnad över en budkavle i form av vattenflaskor. Den ekumeniska pilgrimsvandringen till klimatmötet i Paris fortsätter nu med pilgrimer från hela Europa.

FOTO: HANS MORTEN LÖVRÖD/NPS

Knaprigheten gör smulpajen

ÄTA TILLSAMMANS.

Den här gången kör vi på en härligt knaprig smulpaj, med inspiration från en Famo som förstod att bryna sina smulor innan hon strödde dem över rabarbern.

TEXT OCH FOTO:
BIANCA HOLMBERG

Hösten är bagarens bästa tid – nu gäller det att passa på att använda alla färska bär och andra nyskördade härligheter, som smakar bättre ju kortare tid de har varit frusna. I den här pajen har jag använt tre olika sorters bär: krusbär, jordgubbar och blåbär. Bären kan bytas ut mot andra bär eller frukter, eller varför inte rabarber.

Minne från midsommaren
Inspirationen till smulpajen kommer från min barndom och sommardagarna hos Famo i skärgården. Så länge jag kan minnas har hela släkten samlats hemma hos henne varje midsommar för att njuta av havet och sällskapet, samt varje år göra sig skyldig till samma dödsynd, nämligen frosseri.

På midsomardagen är det tradition att äta smulpaj bakad på årets första, spåda rabarber. När jag var riktigt liten vågade jag inte smaka på Famos rabarberpaj, så jag åt bara vaniljglass. Tills jag en dag övervann mig själv och vågade smaka på pajen också. Sedan var jag fast. Jag tror att en del av hemligheten bakom Famos goda paj var att hon brynte smulorna, sockret och fettets innan hon strödde dem över bären, precis som i mitt recept här intill. Konsistensen blir så härligt knaprig.

SMULPAJEN SMAKAR bäst ljummen med vaniljglass. Vispgräddde eller vaniljsås fungerar också bra som tillbehör.

SMULPAJ MED BÄR

- 8 dl blandade bär (jag använde 5 dl krusbär, 1 dl jordgubbar och 2 dl blåbär)
- kanel och kardemumma efter behag
- 3 dl fyrkornsflingor eller andra flingor
- 2 dl kokosflingor
- 1 dl farinsocker
- 100 g smör eller margarin
- 1 msk vaniljsocker

- Bred ut bären på botten av en pajform, cirka 28 cm i diameter. Strö över kanel och kardemumma efter behag.

- Fräs fettets, fyrkornsflingorna, kokosflingorna, farinsockret och vaniljsockret i en stekpanna. Strö smu-

lorna över bären och grädda i 175° i cirka 30 minuter.

- Servera pajen ljummen med vaniljglass, vispgräddde eller vaniljsås.

VÅGA FRÅGA

Hur bemöta sjukdom?

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

En släkting till mig har fått cancerbesked. Hur ska jag bemöta henne? Hur visar man medlidande utan att tycka synd om en person?

DU VILL visa medlidande, men inte tycka synd om din släkting som har insjuknat i cancer. Det problematiska med förhållningssättet som kan kallas "att tycka synd om någon" är fokuseringen på sändaren och inte på mottagaren. Jag utgår från mig själv och låter min upplevelsevärld styra mitt handlande. Jag "vet" alltså bättre än personen själv om hur det borde kännas när man är sjuk.

ETT ANNAT, mera respekterande, förhållningssätt är att försöka närma sig den som är sjuk med ett så öppet sinne som möjligt. Jag kan visserligen på något sätt föreställa mig hur det skulle kännas om det var jag som var sjuk, men jag kan inte veta hur det är för dig. Det behöver jag fråga så förutsättningslöst som möjligt. Hur vill du att jag ska bemöta dig? Vad kan jag göra för dig? Vill du ha besök? Vill du ha hjälp med något praktiskt?

JAG BEHÖVER också respektera den sjukas val av samtalspartner. Det är inte nödvändigtvis med mig han eller hon vill samtala om det som sjukdomen har fört med sig. Det är också möjligt att den som är sjuk har ett behov av att ta en paus från allt vad sjukdom heter och tala om något helt annat eller göra något trevligt som motvikt mot det svåra.

Det är också bra att beakta att dagsformen hos den som är sjuk kan variera. "Jag hör att du just nu inte vill ta emot besök, men är det ok för dig att jag tar kontakt på nytt efter ett tag?" Fråga alltså din släkting så rakt som möjligt om vad du kan göra för henne och respektera de svar du får.

DU VISAR också medlidande genom att be för din släkting. Ibland är förbön det enda sättet, om den som är sjuk tydligt uttrycker sin önskan om att bli lämnad ifred. Jag hoppas att det inte är så i ert fall utan att ni kan bli till stöd och tröst för varandra.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller
Tunaberg serviceboende
samt **Tunaro** vårdhem i Esbo.
Vi erbjuder vård på svenska.

Kontakta oss om lediga servicebostäder.
Pia Hannuksela, tel 050 346 1207

Vid donationer och testamenten,
vänligen kontakta Ken Thilman, tel 040 556 8312

PÅ TVÄREN CHRISTA MICKELSSON

Det bästa vore förstås om de aldrig behövde fara dit

Plötsligt händer det. Bar-net, som hittills inte orkat sitta stilla och lyssna på en lång berättelse, upptäcker *boken*. Det är försommars och vi ligger i sängen och läser Madick-

en om kvällarna, barnet är omättligt. Jag inser snabbt att Astrid Lindgren inte höll tillbaka med den religiösa tematiken när hon skrev Madicken. Det är snarare svårt att hitta kapitel som inte fullkomligt dryper av hänvisningar till kristen tro och tradition.

På några ställen känner jag mig tvungen att gripa till lätt teologisk censur, som när Madicken grubblar över helvetet där Linus-Ida vet att ogudfruktiga barn hamnar. Vad hjälper det att Madickens mamma inte tror på helvetet, Linus-Ida är orubb-

lig. Helveteshot som uppfostringsmetod känns inte okej (hemma hotar vi med nagelklippning) men det är inte heller läge för en teologisk utläggning om helvetets historia (nej, helvetesläran är långt ifrån entydig och ingen vet med säkerhet ens hur vi egent-

ligen ska förstå himlen). Så jag hoppar över. Flickan bredvid mig är tillräckligt rädd för döden som det är. Madicken ber till Gud att Lisabet och hon själv och mamma och pappa och Alva och Linus-Ida och Abbe Nilsson ska få fara till himlen allihop på samma gång.

"Det bästa vore förstås om de aldrig behövde fara dit, tycker Madicken, de har ju det så trevligt här hemma." Den som en försommarskväll ligger inbäddad i rena lakan, med litteratur i världsklass som sällskap, är naturligtvis beredd att hålla med.

FRIHET. Rullstolarna rullar inte, de studsar fram över trädrötter, grästuvor och minst sagt djupa hjulspår. Pilgrimsvandring är till för alla. Det är Pilgrim Vallentunas motto. Ibland krävs god vilja – både av deltagarna och av arrangörerna – för att övervinna hindren.

Gräs under hjulen

TEXT OCH FOTO:
MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

Pilgrim Vallentuna satsar på pilgrimsvandringar för personer som är rullstolsburna, synskadade, hörselskadade eller socialt utsatta och i behov av extra stöd. Målet är att alla som vill vandra ska få vara med på sina egna villkor.

Visst går det att pilgrimsvandra med rullstol, även om det är lättast för ledsagarna ifall det finns någon form av motor på rullstolen. En grupp på tre personer anmälde sig för att testa om det var framkomligt med rullstol på pilgrimslederna. Det blev många glada skratt, en extra lång rast med matsäck vid Orkesta kyrka från 1100-talet och så en sista provning när det visar sig att färdtjänstbussarna inte hade en aning om geografin ute på landet, trots att avståndet till Stockholm bara är fyra mil.

– Jag tycker det är ljuvligt att komma så nära naturen, säger **Carina Iván**. Att få känna dofterna, känna gräset mot rullstolen. Det hade förstås varit lättare att bara rulla på asfaltsvägen, men det var både roligt och lite äventyrligt att försöka ta sig fram på skogsstigen.

– Jag vet inte riktigt om jag kan rekommendera den här våldsamma färden för någon annan, säger **Lennart Wilde**, 86 år, då vi så småningom kommer fram till slutmålet Granby gård.

Han har ett lekande leende i ena mungipan och har under vandringen underhållit oss med sitt goda humör även när en av rullstolarna hotade att fastna. Det är nog inte tänkt att vi ska tolka honom alldeles bokstavligt.

Han är väldigt tydlig med att han inte brukar gå i kyrkan, att han inte är troende. Men att testa pilgrimsvandring var alldeles självklart. Naturen har alltid fascinerat honom. Att en naturupplevelse kan kombineras med både kultur och andlighet på en pilgrimsvandring var något nytt för honom. När det är dags att summera dagen utbrister han.

– Jag tror att Gud välsignade allt utom färdtjänsten.

Vikingaböner av sten

Pilgrim Vallentuna invigdes i augusti 2013 och består av tre uppmärka ledare, *Inga-leden* som är nitton kilometer lång, *Ulf-leden* som är tolv kilometer och *Livstens-leden* som är sex kilometer.

Inga var en kraftfull kvinna som kom

PILGRIMSVANDRING MED rullstol kräver en del glatt humör och äventyrlust. Men det är kyrkans uppgift att tillgängliggöra sin verksamhet för alla, säger Eva Cronsioe som är pilgrimskaplan i Pilgrim Vallentuna, som ligger fyra mil norr om Stockholm. Carina Iván sitter i rullstolen, assistent är Josefine Karlsson.

från Ekerö till bygden då hon gifte sig med Ragnfast. På runsten efter runsten berättar hon sin historia, om sonen Gag och om maken som dog, men också att det var hon som ärvde.

Runstenar har tre huvudsyften. De fungerar som minnesstenar efter någon som är avliden, de är maktsymboler – berättar om ägande. Men framför allt berättar runstenarna om den nya kristna tron som de mäktiga i bygden anslutit sig till. Av de 1300 runstenar som finns i Uppland har 90 procent en kristen symbol och på 414 av dem finns en bön nedtecknad. Den vackraste av dem alla är den bön som ristats in till minne efter Björn i Granby som blev dräpt av Sigismund. ”Gud hjälpe hans ande och själ bättre än han förtjänar.”

Ulf, som har en egen led uppkallad efter sig, var en riktig råbarkad viking. Av stenarna kan vi utläsa att han deltog i tre plundringståg till England. Men vi vet också att han på sin ålderdom lät rista in en av de allra vackraste runstensbönerna till minne av sin gode vän, Ulf i Skälhamra: ”Gud och Guds moder hjälpe hans ande och själ, förläna honom ljus och paradiset.”

Livstens minne dammdades – bokstavligen – av i början av 1920-talet då några pojkar lekte i skogen och åkte kanna på berghällar. Under mossan hittades Livstens ristning där han berättar att han byggt broar till själabet för sig och sin hustru Ingerun och sina söner Jorund, Nikulas och Luden.

Kyrkan måste vara tillgänglig

Att diakoni och pilgrimsvandring är intimt sammanlänkade är något som Pilgrim Vallentuna tagit fasta på. I år är det andra säsongen som vandringar anordnas för grupper med olika funktionsnedsättningar.

– Vi samarbetar med handikapporganisationer, med Stadsmissionen och med kommunala center för personer med funktionsnedsättningar, säger **Eva Cronsioe** som är präst och pilgrimskaplan.

– Kyrkan har en skyldighet att bjuda in alla och tillgängliggöra både lokaler och gudstjänster. Det är inte så svårt. Det är bara att tänka ett varv till. Ibland behövs ledsagare, en dövtoolk eller ramper och hissar. Kyrkan ska vara inkluderande. Det finns så många andra platser som är anpassade en-

KOMMENTAR

MAJKEN
ÖST-SÖDERLUND

Resa i jämlikt limbo

FINNS DET någon mening med att pilgrimsvandra? Frågan kommer både från vanliga sekulariserade människor och ifrån lutherska och frikyrkliga som tycker att pilgrimsvandring är alltför intimt förknippat med själbot och kyssande av relikier.

Själv har jag funnit tre viktiga skäl för det moderna pilgrimsvandrandet som oftast beskrivs som en inre vandring i den yttre vandringens form.

PILGRIMSVANDRING ÄR ett sätt att förstå sammanhangen och sambandet mellan det jordiska och det himmelska. När blicken lyfts från vardagsstressen blir det uppenbart efter några timmars vandrande att allt hör samman. Inte bara djur och natur, utan också medvandrarerna. I sin bok *På helig mark* skriver **Carl Axel Aurelius** att pilgrimsvandring handlar om att träda ur sina vanliga roller och befina sig i ett limbo, i ett tillstånd av ostrukturerad gemenskap, där fullständig jämlikhet råder i alla avseenden.

Pilgrimsrörelsen är också en motståndsrörelse mot konsumism och nihilism. Vandring är en potent kraft som Gandhi, Martin Luther King och de tidiga suffragetterna använde sig av för att fokusera på orättvisor och göra stora viktiga samhällsförändringar. Under hösten går också en miljömarsch från olika håll mot Paris för att visa att klimatfrågan verkligen måste tas på allvar.

PERSONLIGEN ANSER jag också att pilgrimsvandring är evangelisation. Inte den form av evangelisation som jag själv tillämpade på tidigt 1980-tal då jag stod på gator och torg och sjöng: Jesus, han är svaret för vår värld i dag, han kan göra under, gör det än i dag. På pilgrimsvandringar handlar det betydligt oftare om: Vad är din fråga? Vad är ditt behov? Att Jesus fortfarande är svaret blir tydligare för den som först fått formulera sitt behov.

RUNOR ÄR TAKTILA och känns ordentligt under fingrarna. Pilgrim Vallentuna har nästan trettio volontärer och det är inte svårt att få någon som vill gå med och ledsaga på pilgrimsvandringar.

bart för friska, starka, lönsamma och välfungerande människor.

Hans-Erik Lindström, pilgrimspräst och den som var med och startade Nordens pilgrimscentrum i Vadstena, är nog med att poängtera att pilgrimsvand-

randet alltid har en diakonal sida. Det handlar inte bara om att fördjupa sitt eget andliga liv, det handlar lika mycket om att dela med sig och ta ansvar för medmänniskor. Eller som pilgrimsprästen **Anna Alebo** i Lund skriver:

EVA CRONSHOE tänker igenom församlingens verksamhet ett extra varv. Är den tillgänglig för alla?

”Det som från början var pilgrimens egen personliga vandring inåt blir efterhand en vandring utåt. När hjärtat öppnas för Guds kärlek öppnas det också för främlingen längs vägen och allt annat levande.”

”Att få känna dofterna, känna gräset mot rullstolen.”
Carina Iván

BRODER YUN är en av förgrundsgestalterna inom Tillbaka till Jerusalem-rörelsen, som har som mål att nå länderna mellan Kina och Jerusalem med evangeliet. Senaste vecka var han i Jakobstad där han bland annat mötte Taiwan-missionärerna Carola och Lars Back.

Evangeliet ska nå Isis

MISSION. Isis terroriserar sin omgivning för att de aldrig hört talas om Jesus. Den övertygelsen har Tillbaka till Jerusalem-rörelsen som har bestämt sig för att varje soldat i Isis ska för höra evangeliet.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Man öppnar inte hjärtat på människor i Isis genom att bomba dem. Bara fridens furste, som vi känner Jesus, kan skapa fred där, säger broder **Rehn**, som representerar Tillbaka till Jerusalem-rörelsen i Kina.

Församlingarna i Kina började be då bilderna på hur medlemmar i terrororganisationen Islam iska staten torterade och dödade människor i norra Irak och i Syrien började strömma in.

– Vi ber att Herren gör det möjligt för varje soldat i Isis att få höra evangeliet.

Nu är rörelsens missionärer så nära Mosul, där Isis har sitt högkvarter, att de kan se trafikljusen från staden.

– Det är möjligt att gå in i Isis område. Men då måste man vara beredd att dö för det.

”Om utvecklingen fortsätter är var tredje kines kristen om 15–20 år.”

Missionärerna från Kina är beredda att dö. Som bäst tränas tiotusentals missionärskandidater för att sändas ut till länder där det är omöjligt för västerlänningar att verka.

– I träningen förbereds de inför hela vägen, från dag ett till den dag då de kan bli arkebuserade. De går in i uppdraget med öppna ögon, säger broder Rehn.

Exakt hur missionärerna går till väga vill han inte avslöja. Men de använder små sändare som ger gratis wi-fi. Sändarna som placeras ut på strategiska ställen leder till länkar som presenterar evangeliet.

– Mosul är missionsstrategiskt en intressant plats. Det är samma stad som kallas Nineve i Bibeln. Innan Isis kom var den ett center för den kristna tron.

En miljon nya kristna varje månad Tillbaka till Jerusalem är ett samlande namn för den vision som de underjordiska husförsamlingarna i Kina bär på.

– Jesus gav missionsbefallningen för 2000 år sedan i Jerusalem. Därifrån har evangeliet brett ut sig västerut, 1 800 år senare nådde det Kinas östkust. Visionen är att ta evangeliet tillbaka till Jerusalem från Kina.

Tusentals kinesiska missionärer ver-

kar redan nu i över tjugo länder. Länder som Nordkorea, Myanmar, Vietnam, Pakistan, Afghanistan, Iran, Irak, Saudiarabien och Syrien är några av dem.

– Den kinesiska regeringen har odlat vänskapen genom att ösa ut pengar och resurser till de här länderna. Det öppnar samtidigt dörren för kristna kineser att komma in med evangeliet. I de här länderna kan man inte tänka sig att kineserna är annat än ateister och kommunister.

Före 1949, då **Mao Zedong** inledde kulturrevolutionen och tvingade ut missionärerna ur landet, räknade man med en miljon kristna i Kina. Efter Maos död 1976 trodde man inte att det fanns några kristna kvar i Kina.

– Men då fanns det med säkerhet över 30 miljoner människor som i hemlighet var Jesu lärjungar. Väckelsen fortsätter än i dag. Vi har säkra uppgifter på att 30 000 människor kommer till tro på Jesus varje dag. Det är över en miljon i månaden.

När president **Xi Jinping** kom till makten 2012 visste han om att det fanns 150 miljoner kristna bland kineserna. Om den utvecklingen fortsätter är var tredje kines kristen om 15–20 år.

Förföljelsen mot de kristna är inte lika intensiv nu som den var för en tid sedan. Intensiteten går i vågor. I dag är straffen också kortare.

– Ingen utomstående har tillgång till de hemliga fängelserna, säger broder Rehn som har egen erfarenhet av att sitta i fängelset. Vi vet namnen på över 400 pastorer som är fängslade i Kina i dag, vi försörjer deras familjer.

Han nämner en pastor som varit fängslad närmare fem år. Han är uigur, ett minoritetsfolk i nordöstra Kina. Efter att han omvänt sig började han leda andra uigurer till tro. Det brydde sig regeringen inte om. Men när han ock-

så började leda han-kineser till tro fick han problem.

Broder Rehn och broder **Yun**, som de kallas, besökte Österbotten senaste vecka för att berätta om hur evangeliet förs tillbaka till Jerusalem. Broder Yun heter egentligen **Liu Zhenying** och han går också under namnet *Den himmelske mannen*. Det är också titeln på en bok som skrivits om honom. Broder Yun flydde från Kina hösten 1997 och är numera flykting bosatt i Tyskland. I Kina riskerar han livstids fängelse och han har inte besökt landet sedan flykten.

Broder Yun kom till tro som barn i samband med att Gud helade hans dödssjuka far.

– Jag lovade att börja vittna om Jesus ifall han helade min far. Jag gick till en by och uppmanade alla sjuka att komma ut för att tillsammans åkalla namnet Jesus. Folk kom ut, blev helade från sina sjukdomar och började prisa Herren.

Under det första året som 17-årig broder Yun verkade som evangelist fick han se över 3 000 människor komma till tro på Jesus. Det är illegalt att predika Jesus offentligt och han fick problem med myndigheterna. I fyra olika omgångar, i sammanlagt tio år, har han suttit i fängelse för evangeliets skull.

– I ett av fängelserna hade vakterna krossat mina ben med en slägga för att förhindra mig att fly. Jag ropade högt till Herren i mina förtvivlan och Herren mötte mig när jag var på den lägsta nivån av min tro. Han sade till mig: Nu har den nya dagen grytt för dig. Stå upp och gå ut ur fängelset. Alla dörrar har blivit öppnade för dig. Jag svarade att det är ett säkerhetsfängelse som man inte bara går ut ur. Herren sade att fängelset är verkligt, men jag är sanningen och sanningen skall göra dig fri. Jag steg upp och gick mot dörren. Alla dörrar i säkerhetsfängelset var öppna och jag gick ut.

Svenskfinland bygger...

SERVTEC Oy Ab

0500-564 227 | 0400-196 426

Fastighetsservice | Gårdsarbeten | Gräsklippning
Trädgårdsarbeten | Mindre byggnadsarbeten
ex. terrasser, trappor, staket & bryggor
Grävmaskinsarbeten | Traktorarbeten m.m.

magnus.lerbacka@netikka.fi

Nybyggnad och renoveringar,
tapetsering och kakelarbeten

Boes Ravall

gsm 0400-884 963, Terjärv

ALLT INOM JORDBYGGNAD

Planering inför byggande
Planering och förverkligande av avloppssystem
Jordbyggnadsarbeten
Fastighetskötsel

ERFARENHET BETYDER
KVALITÉT

GEO-TEKNO

Thomas Lund
0400 363048

www.geotekno.net, thlund@multi.fi

Branddörrar

www.paloovi.com
stig.avall@paloovi.com

BYGGNADSPLANERING!

- ritningar i 2D eller 3D
- konstruktionsritningar
- bygglovshandlingar
- energicertifikat
- kostnads kalkyl
- ansvarig arbetsledare
- försäljning av huspaket

Behöver
Ni hjälp
under
byggprocessen?

Ta kontakt!

Roger 040 4869 263
www.byggnet.fi

Kakelugnar
är populärare än någonsin!

Begär offert på en egen,
enligt dina mått och
din smak!

Från oss även skorstenar
och andra spismodeller.

PS. Vi är specialiserade på
kakelarbeten och utför också
vanligt byggnadsarbete!
Begär offert!

Benkrist
Byggnadsservice S. Enkivist Ab

Kölvägen 10, Bosund • Puh. 050 491 8409 • info@benkrist.com

TIMBER MILL

Byggnadsfirma - Rakennusliike

Allt inom byggnadsbranschen, specialiserad på byggande ute i skärgården året runt.
Kaikki rakennuslantlyöt, erikoistunut rakentamiseen saaristossa ympäri vuoden.

Mikael Sundström
Vestlaxvägen 860
25820 Vestlax
Tel. 0440-120568 mail: info@timbermill.fi / www.timbermill.fi

Nybygge? Renovering? Glöm inte utsidan!

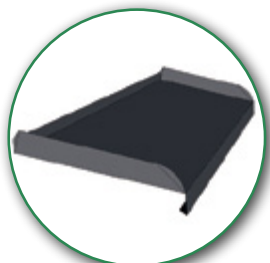
En väl planerad och anlagd utemiljö
både underlättar och förgyller din vardag.
Ta kontakt med oss på

Landskaparna Maisemoitsijat

050-358 3490 • www.landskaparna-maisemoitsijat.fi

VIKSTRÖM

PREMIUM CLASS
ROOFS & FASADES

Plåtlister

Skorstenshattar

Fasadplåtar

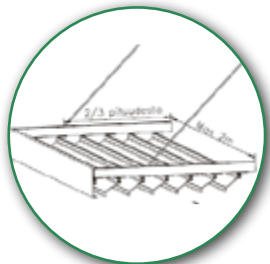
Dubbelfalsade tak
& V-Click

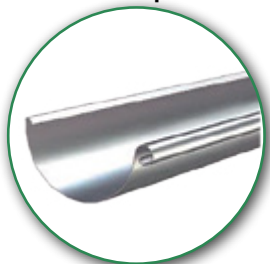
Tiilikainen
& Profilplåtar

Stegar
& Snöhinder

Solskyddsgaller
& Fasadgaller

Rännor
& Stuprör

V-piippu

Vi serverar och monterar allt som vi säljer!

Offertförfrågningar /
Frågor /
Beställningar:

✉ vikstroms@vikstroms.fi
☎ 044 724 0910
fax (06) 781 0217

Öppet hela hösten
också på kvällar!

Må-fr: 07-20
Lö-sö: stängt

www.vikstroms.fi
Bennäsvägen 175
68600 JAKOBSTAD

PRESENTATION

Boksamtal i teologtecken

Åboteologen Patrik Hagman, som också kan läsas i bland annat Kyrkpressens ledarspalter, har startat en podd (ett radioprogram på internet) tillsammans med den svenska teologen **Joel Halldorf**. I introduktionen förklarar Hagman och Halldorf att ambitionen med podden är att förena två saker de brinner för: det teologiska samtalet och att läsa böcker.

– På vilket sätt är teologisk bildning relevant för hur vi läser böcker? Vilken roll spelar den teologiska rösten i vår tradition? frågar Hagman och lockar lyssnaren in i det första avsnittet av *Läsarpodden* där duon diskuterar boken *Sapiens: En kort historik över mänskligheten* av den israeliska historieforskaren och författaren **Yuval Harari**.

Boken, ett försök att skildra mänsklighetens historia på 400 sidor, har röjt uppmärksamhet sedan den publicerades 2014. Hagman och Halldorf lyfter bland annat fram hur religionskritiska Harari leker med kopplingar till kristen mytologi.

– Han talar om jordbruksrelationen som syndafallet och den kognitiva revolutionen beskriver han som kunskapens träd. Han gör de här kopplingarna explicit, kommenterar Hagman.

– Det förstärker intrycket att det här är ett ideologiskt verk, fortsätter Halldorf.

I nästa avsnitt tar *Läsarpodden* sig an **David Thurfjells** bok *Det gudlösa folket*. *Läsarpodden* är ett samarbete mellan Dagen, bloggen läsarna.se och Teologiska Högskolan i Stockholm. Podden hittar du på på dagen.se och på iTunes.

Pansarman blev konst

KONSTNÄR. Stig Nyström målade sig genom kriget. Än i dag, när det är länge sedan han lade neurokirurgens operationskniv på hyllan, ger han inte upp sin pensel. Vid 91 års ålder är han aktuell med en utställning i Johanneskyrkans krypta.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Stig Nyström var bara fem år när han fick sina första färger av sin tant Else, vars man jobbade på Tallbergs och kunde fixa fram kryddburar fyllda med oljefärg.

– Jag hade själv bett om att få måla, och min mor understödde mitt måleri från början. Far var realist och tyckte att jag måste ha ett annat yrke.

Nyströms kärleksfulla mor upptäckte tidigt att han hade något som hon tyckte såg ut som en geniknöl i pannan. Själv insåg han efter ett tag att mor hade fel: något geni var han inte.

– Men jag märkte också att med flit kan man kompensera en hel del!

Det var fliten som gjorde att Stig Nyström med tiden inte bara blev konstnär utan också erkänd neurokirurg. I dag, vid 91 år, får och vill han inte längre operera. Men penseln kan han fortfarande hålla i handen. Efter den älskade hustrun Maires död har han skapat något som han kallar ett "pop-konstverk" av några fotografier på henne. Nu finns hennes bild ständigt inför hans ögon.

Präglad av kriget

När Stig Nyström var femton år flyttade familjen från Helsingfors till Vasa på grund av pappans jobb. Själv var han trött på att gå i skola. Under Vinterkriget fungerade han som stafett vid Finsk Sjökrigsförsäkringspool i Vasa. Han sprang och levererade viktiga brev mellan bombardemangen.

– En så ung pojke behöver ingen lön, sa de till mig.

Senare fick han ta privatlektioner för att klara skolan. Han blev student 1942, sedan anmälde han sig till pansarvapnet som frivillig. Då insåg han inte ännu att en pansarvagn ingalunda var en skyddad fästning, utan en livsfarlig fålla. Den medförde ju sin egen ammunition, och en fullträff från en fiendevagn betydde att både vagn och manskap slets i stycken.

– Min farbror som var läkare tänkte att jag var så klen att jag skulle få B-papper. Han uppmanade mig att ha med lungfoton och EKG – men läkaren vid uppbudet tittade inte ens på dem. "Tämmöisiä miehiä Suomi tarvitsee!"

I BAKGRUNDEN syns skisserna till den triptyk som Stig Nyström i tiderna gjorde till dåvarande Norra svenska församlingen i Helsingfors.

"En andlighet som stiger ur sådana upplevelser är på sätt och vis en hållbar andlighet."

– (Sådana här män behöver Finland) sa han.

Kriget präglade Stig Nyström, liksom hela hans generation. Flera gånger var han bara några sekunder från döden. Han fick se sina vänner sprängas i bitar utan att han kunde göra annat än ta dem i sina armar och ropa på sanitärerna. Hela tiden målade han och tecknade. Kanske för att överleva psykiskt?

– När jag målade kunde jag komma bort lite. Och med pansarvagnarna var det så att vi kunde vara i hårda strider i två-tre dagar, sedan blev det en paus på ett par dagar före följande strid. Då fanns det tid att måla.

Han målade också 16 stridsvagnar med kamouflagefärg i ett mönster

som han själv uppfann.

– Man kan säga att jag hade min första abstrakta period år 1943! På vintern var vagnarna vita och när de sedan skulle målas om fick jag göra det. Modellen följdes senare i hela divisionen.

Sådana vagnar finns fortfarande bevarade – fast färgnyanserna har förändrats lite med åren.

När de finska trupperna erövrade ryska pansarvagnar på Karelska näset fick han genast order att måla om dem med nummer och hakkors.

– Vi ville ju se vilka som var erövrade och vilka som var våra.

Mirakulöst räddad

Från krigets slutskede, Lapplandskriget,

Fontana Media på Kyrktorget

Onsdag 23.9 i Kyrkans hus, Södra Kajen 8, Helsingfors

PROGRAM

Kl. 16–18 Bokförsäljning
Kl. 17 Servering
Kl. 18 Pjäsen Gästfrihetens kyrka
Kl. 19.30 Mässa

Psst!
Har du inte möjlighet att delta i hela programmet? Du kan också bara komma och bekanta dig med bokutbudet.

Fontana Media

tfn (09) 612 615 30 • www.fontanamedia.fi

Filmfestival och konsert för Syrien

MELLANÖSTERN. Festivalen Middle East Film and Arts ordnas i höst för andra gången i Helsingfors. Årets tema är Syrien. På programmet finns syrisk film från såväl tiden före som efter konflikten. Det ordnas också en paneldiskussion om överlevnads-sätt för syriska civila.

Festivalveckoslutet som infaller i mitten av oktober

bjuder också på en konsert för Syrien med den syrisk-amerikanska rapartisten **Omar Offendum**, den finska rapmusikern **Paleface** och den syriska elektroartisten **Hello Psychaleppo**. Intäkterna från konserten går till Syrien.

Finska Missionssällskapet är huvudsamarbetspartner vid festivalen.

OMAR OFFENDUM. FOTO: MEFA

när och kirurg

minns han en kamrat som hade fått åka hem men valde att stanna kvar. Han dog av en tysk stridsvagnsmina och föll rakt i Stig Nyströms armar.

– Gud tog honom och räddade mig. Han fick en svår huvudskada, och jag har ofta tänkt att det kanske var min känsla av generell skuld till mina kamrater som fick mig att bli just neurokirurg.

Han upplevde också mirakulösa räddningar, som den gången då han och en annan man skulle hämta en militärmästare som stupat mellan linjerna. Finland hade som enda land den principen att man alltid försökte sända de stupade hem.

– Där fanns fiendesoldater nära som hade kunnat skjuta oss, men de lät oss plocka honom. En tysk läkare berättade att han vid fronten försökte rädda livet på tyska soldater, och ryska soldater som såg det sköt inte utan ropade: *Bravo, docteur!* Sådant var kriget, både ont och gott.

Patienten först

Stig Nyström menar att hans tro och andlighet långt bygger på det som händer under kriget.

– Och en andlighet som stiger ur sådana upplevelser är på sätt och vis en hållbar andlighet. Dessutom tror jag på mirakel – jag har sett många sådana under min karriär som läkare. Hopplösa fall, sådana som jag opererat mot bättre vetande, som sedan repat sig mirakulöst.

– Jag har blivit ödmjuk efter det jag varit med om. Jag kan inte tåla att man talar om "lääkari-potilassuhde" (läkar-patientrelationen). Det ska vara potilas-läkärisuhde!

Men innan han började studera medicin ville Stig Nyström testa hur långt han kunde komma som konstnär. Han studerade konst vid École Nationale Supérieure des Beaux Arts i Paris åren 1948–49, 1951 och 1953. Han sålde sin vingbåt för att finansiera studierna, men det hjälpte inte mycket. År 1948 kunde man inte växla finska mark till franska franc, och det betydde att det var mycket knapert med pengar.

– Kriget hade lärt mig att svälta, så det gjorde inte så mycket. Men när en familjebekant såg mig i Paris tog han kontakt med min far: Gör något, han hungrar ihjäl!

Men intresset för psykologi och medicin kvarstod. Småningom återvände han till Finland och inledde studier i medicin. Han blev neurokirurg, var gästforskare och biträdande lärare vid Harvard, fick den första ordinarie professuren i neurokirurgi i Uleåborg. Men han slutade aldrig måla.

– När jag skrev en bok om neurokirurgi gjorde jag operationsteckningar i den. Kanske nådde jag inga absoluta höjder med min neo-optiska konst, men jag har målat det folk vill ha.

Stig Nyströms religiöst betonade konstverk ställs ut i Johanneskyrkans krypta i Helsingfors 16.9–5.10.2015.

Söka sin plats, hitta den

BOOK

Maskrosgudens barn

Författare: Sabine Forsblom

Förlag: Schildts & Söderströms 2015

Efter en paus på drygt tio år kommer nu fortsättningen på **Sabine Forsbloms** lovordade debutroman *Maskrosguden*, en släktsaga om en arbetarklassfamilj från Borgå. Och Maskrosguden, vem är det? Maskrosguden är den gud som plockar människoliv som man plockar maskrosor: bara för att de har ett så lustigt ljud då stjälken brister.

Den guden tar mindre plats i uppföljaren än i den första boken. En liten upprättelse får han kanske i berättelsen om skribaläget, där huvudpersonen Bettina till sin förvåning får höra om en förlåtande Gud, en som har en kärlek "som stranden och som gräset". Men det som ändå främst händer på det lägret är att Bettina förlorar sin andra hälft Susanna, stadsarkitekstens dotter, eftersom Susanna hittat en ny andra hälft som heter Rofa.

Men nu går jag händelserna i förväg. Om *Maskrosguden* handlade om barndom handlar *Maskrosgudens barn* om tonåren och tiden strax före tonåren, det vill säga om övergången från barndom till ungdom. Här finns så mycket att ösa ur att det är svårt att veta var man ska börja. Med flytten från Tattarmosan till höghuset där den arbetslösa pappan röker och läser i stilla desperation? Med flytten tillbaka till Tattarmosan, nu till svägers hus, där de fruktansvärda tvillingarna som fått

en fri uppfostran håller till?

Ack, hur plågsamt är det inte alltihop! Dagarna på stallet, där man betalar ett högt pris både för ridlektioner och gemenskap. Skolan, där den ljuva frau Eva Braun njutningsfullt flår sina gråtande offer. Kläderna man borde ha och inte har, spriten, lukterna, insikten om den egna platsen i hierarkin – alltid hotad och aldrig självklar. Föräldrarnas och deras vänners försök att komma åt det där andra som alltid undflyr dem: den riktiga midsommaren med dukade bord och ett överflöd av sill, potatis och kallt kött. Och alltid den lilla skillnaden: att den fina vänninnan Susannas mamma inte bryr sig om att mangla Marimekkolakanen, att varna den vars mamma inte går att få tag på då varuhuschefen ska ringa förövarnas föräldrar efter att flickorna försökt stjäla ullejumprar på Stockmanns. (Hon går på jobb tidigare och slutar senare än chefen.)

Vems stjälk brister i den här boken? Den älskade mofas, hon hostar sig till döds. Vänskapens, gemenskapens stjälk. Blommorna segnar slokande till marken, tyngda av arbete, brist på pengar och framför allt brist på att någonsin få känna sig lika goda som alla andra som står utanför Stockmanns och tittar på julfönstret. Det är nu Bettina får lära sig att hålla käft för att det inte ska höras att hon låter annorlunda än de Riktiga finlandssvenskarna, de där som skriker hejssan hejssan länge sen sist din gamla galosch! till varandra.

Allt det här på ett koncenterat språk, rikligt varvat med östnyländska. Den här boken ska ni läsa.

■ SOFIA TORVALDS

SABINE FORSBLOMS lovordade debutroman har fått en värdig uppföljare. FOTO: MARIT BJÖRKBACKA

DET HÄR verket målades för församlingens festsal. Motiven föddes i diskussion med dåvarande kyrkoherden Jaakko Kuusinen och kaplan Päivikki Ahonen.

Komedin som kom av sig

TEATER

Lucky

Manus och regi: Maria Lundström
I rollerna: Maria Alroth, Pelle Heikkilä, Viktor Idman, Oskar Pöysti, Jessica Raita, Björn Karlsson m.fl. Spelas på Virus t.o.m. 24.10.

Lucky handlar om en grupp människor i åldern när allt borde hända samtidigt: familjebildande, karriär och ett lyckligt liv. Att lyckan sitter mer i fasaden än i verkligheten inser vi innan Luckys personer ens hunnit få på sig fasaden. I den mindre lyckade verkligheten brottas de med frågor om hur man älskar någon, vem man ska älska och vad det

egentligen ska vara bra för.

Teater Virus har radat upp åskådarna längs väggarna där vi kan sitta och titta ner på handlingen som utspelar sig på golvet nedanför oss. Den här lösningen förstärker det gränsöverskridande draget i pjäsen, känslan av att alltsammans kommer nästan för nära. Lucky är inte en pjäs man kan värja sig mot eller betrakta lagom distanserat. Den kommer nära och kräver något av oss, precis som **Oskar Pöystis** världs-

förbättrande socialarbetare som skramlar uppfordrande med insamlingsbössan också i pausen.

Maria Lundströms ny-skrivna pjäs börjar som en svart komedi som gradvis blir allt mera svart och allt mindre komedi. Till en början kan vi skratta åt personernas rappa replikskifte trots att de grälar. Till en början kan vi också skratta åt den trötta moderns sammanbrott, så länge de enbart handlar om överfyllda matkassar som räm-

nar mitt på övergångsstället. Snart eskalerar mörkret ändå, till den grad att inte bara pjäsen utan rentav själva tillvaron känns tung och svart. Lundström har i en intervju inför pjäsen sagt att hon trots allt tror på kärleken. Den tron manifesteras i en slutscen som lyckas inge publiken någon sorts hopp, en slutscen där vi ser att åtminstone någon i gruppen fortfarande tror att man kan förändra världen till det bättre.

■ ERIKA RÖNNGÅRD

UR EVANGELIET

”Sannerligen, jag säger er: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra.”

Läs mera i Joh. 5:19–21.

OM HELGEN

Hopp som bär över dödens gräns
Med utgångspunkt i evangelietexten har den här söndagen, sjuttonse söndagen efter pingst, kallats lilla påsken eller höstens påsk.
Jesus har brutit dödens makt som hotar människan och hela skapelsen. Därför har de som tror på honom ett hopp som bär över dödens gräns. En gång ska också skapelsen befrias från förgängelsen.

RUNT KNUTEN

”En musikalisk resa genom Österbotten med bygdemusik och allsång.”

Pensionärssamling
onsdag kl. 13 i Solf.

Keskwick 1–3.10.2015

Talare: **Hans Lindholm** (Uppsala)
Plats: **Södra Haga kyrka**, Vesperv. 12, 3 vån.
Möten to 18, fre 18, lö 17 & 19.
Tema: **Uppenbarelsboken – Livets bok**

Keskwick.fi

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN KENT DANIELSSON

ILLUSTRATION: MARIA EKLUND

Spjutseende och skålseende

SPJUTSEENDET SER grynnan under den skimrande vattenytan. Ser fyren som blinkar i mörkret. Ser katten som rör sig i gräset. Ser flykten som smiter över gränsen. Spjutseendet är målinriktat, sökande och analyserande. Det väger, mäter och värderar. Med det ögat bygger vi vår värld.

Den blicken har sitt mål i det presterade, i det synliga och korrekta. I det lönsamma. Det kan vara karriär, stil eller kunskap. Ofta klär vi Gud i den blicken.

Och så finns det skålseende. Ett öppet, mottagande, gränslöst seende. Likt kvinnan som sitter i fören på båten och bara låter solen stiga upp över horisonten utan att definiera, som bara låter vågorna skölja in över strandstenarna och som ser svärtorna snudda vågtopparna och det är som om hon låt dem landa i botten av hennes blick.

Den blicken älskar jag. Väntar jag på. Snart vänder kvinnan sig om och ser mig. Med solens ljus i bottenskimret. Med vågorna lek mellan strandstenarna. Och jag kan lägga mig i hennes öga tillsammans med solen, med svärtorna i vågdalarna. Och jag ryms helt och hållet.

Vad jag längtar efter ett ogrumlat öga. En blick i vilken mina barn och barnbarn kan vila. I vilket min älskade kan vara utan krav. Ett skålseende.

En blick i vilken främlingen, flykten, ryms med hela sin sorg, sin längtan och sin kamp. ”Där din skatt är där kommer också ditt hjärta att vara.” Ja, och vår största skatt finns på den plats där Gud säger vårt namn, oupphörigen, i vår grund, i min rot, i tystnadens djup. Där vill jag vara. Där vill jag att hjärtat bultar när ögat ser.

Där är Kristus. I Faderns blick. I Skaparens röst. Kristus säger: ”Ty Fadern älskar Sonen och låter honom se allt vad han själv gör; och större gärningar, än dessa, skall han låta honom se, så att ni skall förundra er”.... Vi behöver bli sedda utan att bli vägda. Bli sedda utan att bli etiketterade. Barnen behöver det. Den älskade behöver det. Främlingen behöver det.

Bli sedda ur ur vårt djup. Med ett ogrumlat öga. Och jag ber om att få vila i Guds skimrande skål, i hans alltomfattande blick och så bli framvisad i världen. Så stort och så förunderligt.

Kent Danielsson är kyrkoherde i Jomala församling.

#bönetwitter

”I din blick vill jag vara, jag och du odelbara.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 26:12–14, 19
eller 1 Kung. 17:17–24

ANDRA LÄSNINGEN
Fil. 1:20–26

EVANGELIUM
Joh. 5:19–21

Sjuttonde söndagen efter pingst. Temat är ”Jesus ger liv”.

PSALMFÖRSLAG

103, 278, 567: 1–4, 388: 4–7 (N).
Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

VECKANS PERSON

KENT DANIELSSON är författare och präst. Så här beskriver han sig själv:

”Varit kyrkoherde ute i den åländska skärgården (Kumlinge) i nästan trettio år. Där har jag lärt mig allt jag kan. I den underbara S:ta Anna kyrka. I läslampans sken i Kumlinge prästgård. På meditationskudden. Längs med morgonvandringens stigar. I båten. Och i skärgårdsbornas blick.

Nu kyrkoherde i Jomala församling sedan ett år tillbaka. Med stor glädje över att jag fortfarande kan. Och med glädje över arbetskamrater.”

KALENDERN 18–24.9

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND Pargas församlingsdistrikt:
Sö 20.9. kl 10: Högmässa i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen.
Konfirmandjubileum 50 år efter konfirmationen.
On 23.9. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Fr 18.9. kl 21: Trons natt, ungdomsgudstjänst i kyrkan, Granström, Heikkilä.
Sö 20.9. kl 18: Kvällsyrka med nattvard i församlingshemmet, Granström, Taulio.
Korpo kapellförsamling:
Sö 20.9. kl 15: Finsk högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 20.9. kl 15: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Iniö kapellförsamling:
Sö 20.9. kl 11: Högmässa i kyrkan, Vuola.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 20.9 kl. 11.00: Gudstjänst i Vårdö kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Emma Lindström. Kyrkkaffe.
<http://sund-var道府orsamling.fi/>

MARIEHAMN

19.09 Katolskmässa: kl. 10 i S:t Märten.
Drop in dop: kl. 11–16 i S:t Görans kyrka.
Konsert: kl. 18 i S:t Görans, kören Chorus från Köping.
20.09: Högmässa kl. 11 i S:t Görans, G S, A L, ungdomar medverkar. Kyrkkaffe.
24.09: Lunchmässa kl. 11.30 i S:t Görans, G S, G K.
Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris: 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 20.9 kl. 11.00: Gudstjänst i Vårdö kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Emma Lindström. Kyrkkaffe.
<http://sund-var道府orsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 17/9: 13.00–16.00 och 18.00–Städtalko i Molpe bykyrka.
Sö 20/9 11.00: Högmässa i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm. Vi firar ”minnesmässa” och Johanna Juthborg m.fl. från Demensföreningen Trivas medverkar. Efteråt kyrkkaffe i Församlingshemmet.
Må 21/9 19.00: Korsbäck missionskyrka i Bygårdens.
Ti 22/9 13.00: Taklax missionskyrka i Bönehuset.
Ti 22/9 18.00: Ny Alphakurs börjar på Strandhyddan. Alla intresserade välkomna på introduktionsmiddag med föredrag av Catarina och Leif Olin: ”Kristen tro – träkig, osann, ologisk?”
On 23/9 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet. Gäst: Britten Nylund, informatör för Finlands sv synskadade. Sång av Silver Sisters.
To 24/9 13.00: Molpe missionskyrka i Bykyrkan.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi
Pärbandet: fr 18.9 kl 19 i K:stads förs.hem
Gudstjänst: sö 20.9 kl 10 i L:fjärds kyrksal, Norrback, Martikainen. Efteråt inskrivning av konfirmander
Högmässa: sö 20.9 kl 16 i Sideby, Lövdahl, Martikainen. Vid behov av skjuts ring Hellman 0400-763325
Lovsångsgudstjänst: sö 20.9 kl 18 i K:stads kyrka, Marcus Jakobs-son, Norrback, Glädjedropparna m.fl.
Syfyörening: ti 22.9 kl 13 i Sideby
Bibeltudium: ti 22.9 kl 19 i K:stads förs.hem
Pensionärssamling: on 23.9 kl 11:15 i K:stads förs.hem, Norrback, Hellman, Nilsson
Karagrupp: on 23.9 kl 19 i L:fjärds förs.hem
Internationell afton: fr 25.9 kl 19 i K:stads förs.hem, Norrback m.fl.
Församlingsafton: lö 26.9 kl 19 i L:fjärds kyrksal, Gunilla Teir m.fl.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes
Lö 19.9 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, S.Lindén.
Sö 20.9 kl 12: Gudstjänst Jakobs-son, G.Lindén. Skriftskolanmälan efter gudstjänst.
Sö 20.9 kl 18: Samling i Luthergården, Kristian o Anna Norrback, G.Skogman, A.Holmberg.
Må 21.9 kl 13: Diakonisyrmöte i Arken, Lassus.
Må 21.9 kl 18: Mångkulturellt café på Café Albert.
Må 21.9 kl 18.30: Sorgegrupp i förs.hemmet, Strömbäck, Wallin.
Ti 22.9 kl 18.30: Finska junior i Luthergården.
On 23.9 kl 12: Luthergårdens missionsstuga startar.
To 24.9 kl 13.00: Skriftskolans Närpes föräldrasamling i kyrkan, Sjölander, Sundqvist.
Fr 25.9 kl 13: Måla från hjärtat – akvarellmålning och samtal, Strömbäck.
Övermark
Lö 19.9 kl 19: Höstfest i Frönäs bönehus, Rune Fant, Jakobsson, Wikstedt, Bäck.
Sö 20.9 kl 10: Gudstjänst Ingvesgård, Wikstedt. Skriftskolanmälan efter gudstjänst.
On 23.9 kl 17.30: Skriftskolans Övermark föräldrasamling i förs.hemmet, Sjölander, Sundqvist.
Pörtom
Sö 20.9 kl 14: Gudstjänst Ingvesgård, G.Lindén. Skriftskolanmälan efter gudstjänst.
Ti 22.9 kl 13: KU:s sykreets i förs.hemmet, Bäck.
On 23.9 kl 19: Skriftskolans Pörtom föräldrasamling i förs.hemmet, Sjölander, Sundqvist.
Lö 26.9 kl 9.30–12: Kvinnofrukost på Pörteberg, ”Vård och omsorg i livets slutskede” Berit Honga. Pris 5€. Anmäl senast 21.9 till 050 5611358.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
Lö 19.9 kl 14: Skärgårdsandakt i kyrkan, Björklund, Brunell
Sö 20.9 kl 14: Högmässa, Björklund Brunell. Tema: ”Jesus ger liv”
Må 21.9 kl 10: Familjeklubben i församlingshemmet.
Ti 22.9 kl 18: Alpha-kurs på Strandhyddan i Molpe.
Församlingspastor Cay-Håkan Englund har semester 12–22.9.

KORSHOLM

Högmässa: sö kl 10 i kyrkan, Berg o. Nordqvist-Källström. De äldres dag, efter kyrkan servering i församlingshemmet i Gamla Vasa. Kyrktaxi till högmässan m. retur efter kaffet, om någon behöver assistans till/från taxin ta kontakt med diakonin, tel 0443226707 el. 0443560530
K Båsk tel 0505426121, kl 9 fr Karkmo, Toby, Helsingby, Laihelav, Vikby
T Lahtinen tel 0505585984, kl 9 fr Grönvik, Iskmo, Singsby, Karperö, Gamla Karperöv, Smedsby,

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 18.9 Janette Lagerroos, Nagu
Lö 19.9 8.53 Familjeandakt. Catarina Olin berättar om kyrkmössen (del 1/10) **Må** 21.9 Anette Nyman, Peder-söre (repris från 29.9.2011) **Ti** 22.9 Helena Salenius, Helsingfors **Ons** 23.9 Aktuellt. Fredrik Portin, Åbo **To** 24.9 Alexandra Ång, Geta.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 18.9 Psaltarens poesi. Uppläsare: Karl-Johan Hansson (repris från 14.6.2003) **Lö** 19.9 17.58 Ett ord inför helgen, Gamlakarleby stadskyrka. **Sö** 20.9 Clas Abrahamsson, Borgå **Må** 21.9 Samuel Erikson, Åbo **Ti** 22.9 Marica Enlund, Sibbo **Ons** 23.9 Benita Ahlnäs, Borgå **To** 24.9 Bibelstudium över Uppenbarelseboken med Stig-Olof Fernström.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 20.9 Festmessa från Kyrkhelg Nord i Karleby. Predikant: Peter Kankkonen. Liturg: Per Stenberg. Sång: Kyrkokören, Paletten och Mats Sjölinds lovsångsteam. Gudstjänsten spelades in den 13 september 2015 i Gamlakarleby stadskyrka.

VEGA

SEMINARIUM

Ung och anhörig i Vasa

Den 6 oktober kl. 9–15 arrangeras Anhörigseminariet 2015 i Vasa. Seminariet är ett samarbete mellan FinFami Österbotten, Psykosociala förbundet och Svenska Österbottens Anhörigförening. Temat i år är ”Ung & Anhörig”. Seminariet består bland annat av en kort teaterpjäs, två föreläsningar och en paneldiskussion. Seminariet är kostnadsfritt och öppet för alla. Platsen är Yrkeshögskolan Novias auditorium, Serieg. 2 i Vasa. Anmälan (senast 25.9) och mer info: kontakta **Martina Villgren**, 044-2000 733 eller info@finfamipohjanmaa.fi.

Pellasbacken, Centrumv, Gammelestadv. K Öman tel 0500312293, kl 9 fr Vallvik, Miekka, Veikars, Höstves. **Välkommen med på höstvandring:** längs kyrkstigen i Tölby sö med start kl 14, där stigen börjar. Skytning från Tölby-Vikbyvägen, tot. 4-5 km att gå. Andakt, Berg. Möjlighet till korvgrillning och ta gärna med kaffetermosen också. **Allsångsfton:** sö kl 18 i församlingshammet i Gamla Vasa, med andliga sånger och psalmer. Musikprogram av Westerlund, Nordqvist-Källström och Bergström-Solborg, som också håller andakt. Kollekt till förmån för Kyrkans utlandshjälp, flyktingkrisen.

KVEVLAX

Karakaffe special: to kl 9.15 i ds. **Andakt på Funisgården:** to kl 13.30, Snellman. **Tonårscafé:** lö kl 19 i ds. **Gudstjänst:** sö kl 10, Lundström, André. **Ekumenisk bön:** må kl 9 i Krubban. **Tillverkning av babylador:** ti kl 18 i ds. Ges till utsatta mammor i Lettland o Litauen. **Kvällssyfföreningsmöte:** on kl 18 i ds.

MALAX

Kyrkokören och Trallarna: övar inför Messa för småfolk to 17.9 kl 18.30-20 i KH. Kaffe från kl 18. **Högmässa:** sö 20.9 kl 10 i kyrkan. Kyrkkaffe. Tornberg, Erica Nygård. **Finsk söndagsskola:** startar sö 20.9 kl 10 i KH. **Finsk gudstjänst:** sö 20.9 kl 12 i kyrkan. Kyrkkaffe kl 11.30 i KH. **Bibelstudium Markus:** sö 20.9 kl 15 i KH. **Träffpunkt Socken:** Onsdagar kl 10-14 för vuxna daglediga i Malax med omnejd. Vi umgås kring hälsofrämjande program och blir serverade varm sopplunch och kaffe för 3 euro. Loppis.

PETALAX

Kontakten startar: to 17.9 kl. 17.30 i församlingshemmet. Brunell. **Kyrkokören startar:** to 17.9. kl. 18.30 i församlingshemmet. Brunell. **Fredagsamling:** fr 18.9 kl. 13 i församlingshemmet. Björklund, Brunell, Norrgård. Kontakten medverkar. Taxi. **Högmässa:** sö 20.9 kl. 11. Björklund, Brunell. **Familjeklubben startar:** to 24.9 kl. 10 i prästgården. Ingång från Thorshagavägen. Norrgård.

KURS I LÄKÁNDE FÖRBÖN

Pörkenäs lägergård, 16-18.10.2015.

Ledare Jan Nygård, Maj-Britt Sandvik, Erica Nygård, Ing-Maj och Allan Melin, mfl. **Anm. senast** 9.10. till Allan, 0500-191609, allanavmelin@gmail.com, eller Ing-Maj, 3269246, ingmajmelin@gmail.com. **Kursavg.** 150 €. **Arr.** Helhet genom Kristus r.f i samarbete med SFV Bildning.

Missionssyfföreningens utflykt till "handarbetsvännernas paradis" i Päntäne, **Kauhajoki:** on 30.9, start kl. 11 från församlingshemmet. Lunch på Pitkätupa i Haukko, Jurva. Anmälan till Maj-Lis Sjöberg 050-5667875 / 06-3470367 eller Heddy Norrgård 050-4420994.

REPLÖT

"Vi över 60": pensionärssamling i fsh idag kl. 13. Gäst: Gunnar Särs. Ämne: Kristi vittnen – förr och nu. Servering: Södra Vallgrund.

Högmässa: Replot sö kl. 10. Kaski, Wargh. **Mathörna:** i Björkögården ons 23.9 kl. 13. Gäst: Peter Kankkonen. Anmäl för maten senast må 21.9 till Lähdesmäki eller Nyst-rand. OBS! Mat 10 €/pers.

SOLF

Gudstjänst: sö kl. 10, Ann-Mari Audas-Willman, Heidi Lång. **Söndagsskola:** sö kl. 10. **Pensionärssamling:** on kl. 13, "En musikalisk resa genom Öst-erbotten med bygdemusik och allsång", Dan Lillas.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN Bön o lovsång: lö kl 18. Barnpassning o –program i Kryptan. **Ökenmässa:** sö kl 13 Gunnar Särs, Hänninen, Mikael Heikius, Trefaldighetskyrkans kör. **Morgonbön:** to 24.9 kl 9 Forslund, Andersson. **BRÄNDÖ KYRKA Sunday Service:** at 1 pm. **DRAGNÄSBÄCKS KYRKA Skördegudstjänst med lunch för hela familjen:** sö kl 11 Forslund, Mikael Heikius. Matkollekt. **SUNDOM KYRKA Söndomässa med missionstema:** sö kl 10 Lindblom, Monica Heikius, Sundomkören. Bildhälsning från Tanzania, Martin Sandberg. Kyrkkaffe.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr kl 13.30: Andakt i Esselunden, Granlund, Ravall. **–kl 14.15:** Andakt i Essehemmet, Granlund, Ravall. **–kl 20:** Ungdomssamling med inebandy i Överesse skola, Björkman. **Sö kl 10:** Högmässa i kyrkan, Granlund, Ravall, sånggrupp. Textläsare: Kristina Granstedt-Ke-tola, dörrvärdar: Ytteresse nedre. **–kl 10:** Söndagsskolstart i Församlingshemmet (Fyren), Ytteresse bönehus och Punsar bönehus. **–kl 14:** Sammankomst i Punsar bönehus. **–kl 18:** Kvällspredikan i Ytteresse bönehus, Joakim Förars. **On kl 12:** Lunch för daglediga i församlingshemmet. Anmälan till husmor, tfn 0403 100 458 senast 18.9. Dagklubbssbarn medverkar. **–kl 16.30:** Barnkörens terminsstart i församlingshemmet, Ravall. **–kl 18:** Församlingskören övar i Achreniussalen, Ravall. **To 24.9 kl 15.30-16.30:** Musikverkstad för barn, terminsstart i församlingshemmet, Ravall, Häger. För barn i lågstadieåldern som tycker om att spela något instrument. Vi lär oss ackompanjera barnkörens sånger. **–kl 17-18:** GloriEss terminsstart i församlingshemmet, Ravall.

–kl 17.15: PoP-klubben, grupp för barn i åk 1-3, startar i Fyren, Björkman.

–kl 19-20: Tweenies, grupp för barn i åk 4-6, startar i Fyren, Björkman.

–kl 19: Samling för alla som är intresserade av att ställa upp som parkeringsvakt vid något tillfälle. Achreniussalen.

JAKOBSTAD

KRISTEN FOSTRAN med Viggo Klausen, norsk pastor, i Församlingscentret:

–To 19-20.30: Föräldrakväll för alla som har barn eller barnbarn i FC. Tema: Familjens viktiga roll för barnens kristna fostran. **–Lö (19.9) 13-15:** Seminarium i FC. Tema: Levande tro hemma och i församlingen. **Lö 19:** Sammankomst i Skutnäs bönehus, Jorma Pesämaa.

19: Konsert i kyrkan, Sirius Singers, dir. Sirpa Lilius. Andakt Krokfors.

Sö 10.30: Familjesöndagsskola i FC. Undervisning, sång, pyssel, lek, gemensam lunch. **12:** Gudstjänst i kyrkan, Åstrand, Östman, Kyrkokören.

14: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Jorma Pesämaa, Martti Vähäkangas.

17: Fokus FEST i FC. Viggo Klau-sen, norsk pastor. Knytka-las.

Må 13.30: Sjömanskyrkokretsen i FC, andakt Krokfors.

To 18: SLEF:s missionsafton i FC. **19:** Kvinnocafé i FC. Tema: Själavård, Anne Peltomaa. Turpeinen, Borgmästare.

KRONOBY

Korsdrag: lö 19.9 kl 19.00 i fh. Jan-Erik Sandström "Berörd av Gud" **Gudstjänst:** sö 20.9 kl 10.00, Ventin, Ellfolk-Lasén, 70 & 80 åringar inbjudna **Seniorcafé:** må 21.9 kl 9.00-10.00 i lilla salen **Kenyamissionssymöte:** ti 22.9 kl 13.00 i lilla salen **Finska vänkretsen:** ti 22.9 kl 19.00 i lilla salen **Juniörerna:** on 23.9 kl 18.00-19.00 i Norrby skola

LARSMO

To 17.9 kl. 18 Obs tid! Karasamling med knytkalas och bastu: hos Mats Holmstedt, i Fäboda, Näseskatavägen 12. Samäkning från Holm bönehus kl. 17.30. Bengt Berggren, Mats Holmstedt, Folke Lassila och Nils Johansson medverkar.

Sö 20.9 kl. 10 Högmässa: Sjö-blom, Nina Enkvist. Kyrkvård: Risöhall. Kyrkkaffe.

– kl. 11.30 Söndagsskolstart: i Holm bönehus.

– klo.18 Messu: Sjöblom, Enkvist. Kirkkokahvit.

Ti 22.9 kl. 13.30 Syföreningen i Västerby bönehus: startar.

Ons 23.9 kl. 13 Syföreningen i Furugården: startar.

To 24.9 kl 11-13 Sopplunch: i Holm bönehus.

NEDERVETIL

Andakt: fr 18.9 kl. 13.00 i pensio-närshemmet, Store. **4 G kväll:** fr 18.9 kl. 18.30 i fh, Da-vid och Maria Forsblom. **Söndagsfrukost:** sö 20.9 kl. 9.00 i fh, till förmån för flyktinghjälpen. **Gudstjänst:** sö 20.9 kl. 10.00, Anders Store, Martin Store, sång av Jenny Pulkkinen och Tindra Bengtsson m.fl. Kollekt till Kyrkans Utlandshjälp, flyktingkrisen.

Minior startar: må 21.9 kl. 17.30 i fh för åk1-3, Dalhem. **Temakväll:** on 23.9 kl. 18.30 i fh, Östman. Tema: trosbekännelsen.

NYKARLEBY

NYKARLEBY Sö kl 18 Kvällsgudstjänst: kyrkan, Edman, Ringwall, Trinity Choir. Ny skriftskola startar.

Må kl 18 Kenyamission: fh, Edman **On kl 15 Skördeförsäljning med korngrynsgröt:** fh. Andakt Carolina & Lars Back. Gåvor mottas tacksamt.

–kl 19 Konsert: Sirius Singers, kyrkan

To kl 13 Samtalsgrupp för män: fh **MUNSALA**

Lö kl 19 Skörde- o tacksägelse-fest: Pensala bönehus, Kristian Nyman, Charles Isaksson, Gerby-kvartetten

Sö kl 18.30 Lovsångskväll: fh, Ul-rica Näs, glimtar från Sydafrika **JEPPO**

Sö kl 10 Högmässa: Kuni, Lilius **–kl 10 Söndagsskolan startar:** fh **–klo 12 Ehtoolisjumalanpalvelus:** kirkossa, Kuni, Lilius

Tii klo 18.30 Naisryhmä: seura-kuntakodilla

To 24.9 kl 18.30 Lovsångs- o förbönskväll: fh. Afghanska öst-erbottningar delar sina livserfa-renheter.

PEDERSÖRE

Andakter i Pedersheim: – Fr 14 Purmo församling – To 24.9 kl 17.30 Källby fridsförening

Ungdomskväll: Fr 20 i Kyrkhemmet i Bennäs

Gudstjänst: Sö 10 i kyrkan, St Olofskören, Häggblom, Sandstedt-Granvik, , textläsare Gun Andersén-Wilhelms, dörrvärdar Skutnabba

Sammankomst: Sö 15 i Flynängens bönehus, Rune Östman

Söndagsskolstart: 10 i Lepplax bykyrka, 11 i Flynängens bönehus

Häftisklubbarna: startar i byarna v. 39. För tider och platser se www.pedersoreprosteri.fi

Skriftskolan 2015-2016: för 2001 eller tidigare födda. Grupp 1: Läger 4-7.5 + samlingar, konfirmation 8.5 2016. Grupp 2: Läger 13-18.6 + samlingar, konfirmation 19.6 2016. Anmäl må 21.9 kl 15-18 på tfn 040-3100442/040-3100447, ti 22.9 kl. 15-18 på tfn 040-3100449.

Insamlingen för flyktingar: fortsätter i Missionsstugan hela september. Alla inkomsterna från försäljningen kanaliseras genom Kyrkans Utlandshjälp.

PURMO

Sö kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson. Skriftskolstart.

–kl 10: Söndagsskolstart i Kyrkhemmet.

–kl 14: Högmässa i Ävist bykyrka, Portin, Johansson.

Må kl 19.30: Salamugruppens terminsstart i Ävist bykyrka.

On kl 15-16: Häftisklubb för åk 1-6 startar i Prästgården.

–kl 19: Purmo-församlingarnas gemensamma bön i Betel, Lillby.

TERJÄRV

Filmkväll för ungdomar: fr 18.9 kl 19, förs.h.

Gudstjänst: sö 20.9 kl 10, H. Östman, S. Lönnqvist

Finsk högmässa: sö 20.9 kl 12, H. Östman, Leni Granholm.

Karasamling: må 21.9 kl 19, Nisse

Johansson o. Jens Sjölin medv. förs.h.

Finsk planering: to 24.9 kl 18, förs.h. Alla välkomna!

Siefs norra distrikts höstdagar: i Terjärv 26-27.9.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Lö 19.9 kl. 16: KNATTEKYRKA, OBS platsen i Lundagatans kapell, vän 4, Lundagatan 5, Puska, Helenelund.

Kollekt i form av leksaker till Kyrkans familjecenter i Tallinn och pengar går till Kyrkans Utlandshjälp flyktingarbete.

Sö 20.9 kl. 10: Gudstjänst i Emsalö kapell, Djupsjöbacka, Tollander

KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN Wilén, Rolf Steffansson, Helenelund, Maria Linde Marcus Henricsons gudstjänstgrupp.

Lö 26.9 kl. 16: Kom och upplev Mar-kusevangeliet! Prästen och författaren Boris Salo från Jakobstad uppför en dramaföreläsning i församlingshemmet, stora salen. Fritt inträde

LAPPTRÅSK

sö 20.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Stefan Djupsjöbacka, Mia Aitokari

on 23.9 kl. 9.30: Vuxen-Barn i fh, Elin Lindroos

on 23.9 kl. 13.15: Barnklängen i församlingshemmets nedre våning, Maria Martenson-Antas, Elin Lindroos

LILJENDAL

Lö 19.9 kl. 17: Cellis i Mariagården

Sö 20.9 kl. 12: Högmässa

Ti 22.9 kl. 10-12: Vuxen-barn i Maria-gården, Gina Nyholm

LOVISA

Högmässa: sö 20.9 kl 10 i kyrkan, af Hällström, gästpredikant Peter Fagerholm (LFF)

Bibelkretsen: on 23.9 kl 18 i församlingsgården

Morgonkaffe: to 24.9 kl 9 i Tikva

Ingen gudstjänstkör to 17.9 i Lovisa kyrka

PERNÄ

Högmässa: sö 20.9 kl. 10.00 i kyrkan, Minna Silfvergrén, Marcus Kalliokoski.

Sarvalö pensionärskrets: to 24.9 kl. 12.00 i Byagården.

SIBBO

Sibbo kyrka: Sö kl 12 messa. Helene Liljeström, Mauriz Brunell, gudstjänst-gruppen.

Kvinnor mitt i livet: To 17.10 kl 18:30, Prästgården. Katja Korpi.

Kyrkokören: To 17.9 kl 19, församlingshemmet. Brunell.

Kaffekören: Fr 18.9 kl 10:30, Prästgården. Lauri Palin.

Bibelstudium i Box: Sö 20.9 kl 16, By-kyrkan Tabor. Stefan Djupsjöbacka.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Mer information på Johannes hem-sida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Fr 18.9 kl. 10-11.30: Knatterytmi i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn över 1 år. Wiklund.

kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Sö 20.9 kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Terho, Enlund. Kyrkkaffe.

kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Lindström, Tomas Kolikka, Böckerman. Furahakören medverkar. Missionärs-paret Tomas och Riikka-Maria Kolikka berättar om sitt arbete i Thailand under kyrklunchen (5€ till förmån för mis-sionen).

Må 21.9 kl. 10-11.30: Babyrytmik i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Wiklund.

kl. 12-13: Diakonilunch. S:t Jacobs församlings-sal, Kvarnbergsbrinken 1. Salenius.

kl. 18: Kurs för första årets hjälpledare i Johannes församling.

Ti 22.9 kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Laura Haimelin.

kl. 13: Träffpunkt. Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Erna Kihlman: "Namnen bakom maträtterna".

kl. 18: Messa i taizéanda i Johanneskyrkan. Terho, Almqvist.

kl. 18: Andakt i Drumsö Seniorhus. Repo-Rostedt.

kl. 18.30: Fortsättningskurs för hjälple-dare i Johannes församling.

On 23.9 kl. 14-15.30: Diakoniträffen i S:t Jacobs församlingssal. Salenius.

kl. 14-15.30: Sjötorpet, Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Öllberg.

kl. 16-18.30: Family Fun i S:t Jacob. Mer info: nenne.lappalainen@evl.fi.

kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Enlund.

Middagsbön: i Johanneskyrkan vardag-kl. 12.

Höstutfärd i Sibelius & Halonens anda: vid Tusby träsk 6.10.2015. Dagen fylls av besök i Halosenniemi, lunch i restaurang Krapihovi, musikandakt i Kervo kyrka & eftermiddagskaffe på Lottamuseets café. Avfärd från Kiasma kl.10.45 med retur kl. 18.00. Pris: 30 €. Anmälan se-nast 25.9, tfn: 09-234 077 24 eller karin.salenius@evl.fi. Välkommen med!

MATTEUS

Matteus hemsida: www.matteus.fi

Kansliet är öppet: må, ti, to, fr kl. 9-14, on kl. 12-14.

MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3 Fr 18.9 kl. 19: samling för män (2

3933 eller matteus.fors@evl.fi. Lunchavgift Seuro.

PETRUS

www.petrusforsamling.net

Fr 18.9:
- **kl. 10 Musiklek:** i Haga, Vesperv. 12 A. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

Sö 20.9:
- **kl. 10 Högmässa:** i Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Sandell, Varho.
- **kl. 10 Högmässa:** i Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Norrko, Paavo Norrko, Ahlberg.

- **kl. 15.30 Puls-gudstjänst:** i Petrus-centret, Vesperv. 12 A. Barnkyrka för barnen.

- **kl. 18.00 Bibelstudium:** i Malm kyrka, Kommunav. 1. 2. Mos. 12. Sandell

Ti 22.9:
- **kl. 10 Musiklek:** i Malm kyrka, Kommunav. 1. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

- **kl. 10 Babyrytmik:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Musiklekstund för alla besök mellan 0-1 med förälder. Efter sångstunden kan man fortsätta umgås på café Topet. Ledare Liisa Ahlberg.

- **kl. 13 Dagscafé:** i Månas kyrka, Skogsbacksv. 15. Kaffé, dopp, andakt, program och servering. Bodil Sandell.

- **kl. 17.15 Petrus barnkör:** i Munkshöjdens församlingshem, Raumov. 3. Alla barn från 5 år uppåt varmt välkomna! Ledare Liisa Ahlberg.

- **kl. 19 Förbön och tack:** i Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3. Ulla-Christina Sjöman, Lassus, Ahlberg. Barnpassning.

On: 23.9:
- **kl. 14.30 Petrus barnkör:** i Hagasalen, Vesperv. 12 A. Alla barn från 5 år uppåt varmt välkomna! Ledare Liisa Ahlberg.

- **kl. 18 Munksnäs gudstjänstgrupp:** på Torpet, Köpingsv. 48

To 24.9:
- **kl. 9.45 Musiklek:** i Munkshöjdens församlingshem, Raumov. 3. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Vi bjuder på kaffe, saft och smörgås. Ledare Sussi Isaksson.

- **kl. 10 Öppet hus och diakoni:** på Torpet, Köpingsvägen 48. Kl. 10-14 utdelning av donerat bröd, möjlighet till enskilt samtal och bön. Välkommen! Ledare diakonissan Nina Nybergh.

Alpha: ett tillfälle att utforska meningen med livet och tron på ett enkelt och givande sätt. Start 8.10 på Café Torpet. Info och anmälan på www.petrusforsamling.net. Välkommen med!

Keswick-möten: 1-3.10 i Södra Haga kyrka, Vesperv. 12

Helsingfors Prosteri
HÖSTEN 2015: i Centralen för församlingsarbete/Handikappdiakoni.

Utfärder:
Tisd d 15.9: Besök på Ateum, guidad rundtur börjar kl. 12.30 på utställningen "Den magiska norden" som handlar om "Folket, myterna och historierna i den norska och finländska konsten". Avgift: 10 € i vilket ingår inträdesavgift, guidad rundtur samt kaffe/te med tilltugg. Anmälningar till Kristina Jansson-Saarela, tfn 09 2340 2540.

Tisd d 22.9: Utfärd till Tusby med Onnela och Tiilikanoja lägergård samt Träskända konstmuseum, utställningen om Aino Sibelius.

Start kl. 10.30: från Kiasma med handikappvänlig transport. Lunch på Onnela i Tusby, kaffe på Tiilikanoja.

Kl. 15.15: besök på konstmuseet. Avfärd ca kl. 16.30. Tillbaka vid Kiasma ca kl. 17.30

I avgiften 20 €, ingår resor, lunch, kaffe, inträde, guide. Anmälningar senast 18.9 till Kristina Jansson-Saarela, tfn 09 2340 2540.

Grupper:
Träffar för funktionshindrade och andra intresserade: hålles på Församlingarnas hus, 3 linjen 22, 4 vän (r Silvennoinen).

Tisd d 20.10: kl. 13-15. Temat: "Skapelsen".

Tisd d 17.11: kl. 13-15 Temat: "Paradiset".

Tisd d 8.12: kl. 13-15 Temat: Bibliska personer. Vi tar emot advent.

Vi delar med oss av tankar och erfarenheter genom skapande verksamhet. Kaffe/te, andakt. Ansvariga, Ulla Gripenberg, Kristina Jansson-Saarela

Ovrigt:
Sönd d 25.10 Bokmässan där Kristina Jansson-Saarela intervjuar Lena Helgeson och Cristina Lång om deras böcker, "Cp barnet, kampen-sorgen-glädje" (Helgeson), "Våga släppa taget" (Lång). Plats: Mässcentrum i Böle, Fontana Medias monter.

KESWICK 2015: Möten för det andliga livets fördjupande 1-3 september i Södra Haga kyrka Vesperv.12, 3 vän. Start fredag 1.10 kl.18. Tema: Uppenbarelseboken - Livets bok. Gästtalare samarbetspresident Hans Lindholm Uppsala.

DEJOUR FÖR SAMTALSTJÄNST: Känner du för att jobba för en givande viktig medmänsklig insats? För nya samtalsjänstdejourer inleds en kurs i oktober 2015 i Helsingfors. Kursen omfattar 30 timmar och den ger en mångsidig bakgrund för att bemöta personer som ringer till Samtalstjänst.

Via kursen kan man också gå vidare till fortbildning för att svara på meddelanden i nätjouren eller på brevjourens brev. Församlingsmedlemskap förutsätts samt en förmåga att lyssna.

För urval till kursen vänligen kontakta tf verksamhetsledaren

Astrid Nurmivaara tfn 050-3800660 eller e-post: astrid.nurmivaara@evl.fi

Församlingarnas samtalsjänst: dejourer på tfn 01019-0072 från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adres-

sen <http://evl.fi/natjour>
Användaren behöver inte uppgive namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

KAMPENS KAPELL:
är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18.

Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

DEUTSCHE GEMEINDE
So 20.9. um 11 Uhr: Gottesdienst (Panzig)

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässor sö 20.9: Esbo domkyrka kl. 10 OBS tiden! Höst-Mattmarknadens tvåspråkiga traditionsmässa, Björkholm-Kallio, Malmgren m.fl.

Hagalunds kyrka kl. 14 konfirmation av Solvalla 2-skriftskolan. Ertman, Björkholm-Kallio, Sundqvist, Wikman.

Sökö kapell kl. 15. Ahlbeck, Bengts, EsVoces, Södra distriktets gudstjänstgrupp. Kyrkkaffe.

Kökklax kapell kl. 16 lovsångsmässa. Kancos, Kronlund, lovsångsteamet. Parallellprogram för barn. Servering.

Braskväll för kvinnor: Mataskär, inter-natet, Mataskär. 3, to 24.9 kl. 18.30, Ahlbeck. Assi Weber berättar om Maria-böcker och legenderna bakom några blommors namn. Kvällste.

"Att möta Gud i tystnaden": Retreat på Snoan 9-11.10. Ledare Elsa Tenhonen. Pris 75 €. Anm. senast 2.10, claire.broberg@evl.fi, 050 8050 3000.

Kräksången - en kör för alla: Övningar onsdagar kl. 18-20.15 i Esbo domkyrkas församlingssal, Kyrkst. 2. Start 30.9. Nya medlemmar välkomna! Mer info: dirigent Eeva-Liisa Malmgren, eeva-liisa.malmgren@evl.fi, 040 531 1049.

Skriftskolan 2016: mer info fr. vecka 40 på www.esboforsamlingar.fi/skriftskola och i det brev som postas till alla församlingsmedlemmar som är födda år 2001. Skriftskolans föräldrainformation i Esbo domkyrkas församlingssal, Kyrkst. 2, må 5.10 kl. 18.

Sorgegrupp: Olars kyrka, svenska sidan, Olarsbäcken 4, on 30.9, 7.10, 14.10, 21.10 och 28.10 kl. 19, Rönberg. För dig som förlorat en anhörig eller nära vän under det senaste halvåret. Ingen förhandsanm.

Kretsar för seniorer & daglediga kl. 13-15: Träffdax i Köklax kapell ti 22.9, Sökö kapell ti 22.9, Kalajärvi kapell to 24.9. www.esboforsamlingar.fi

GRANKULLA
To 17.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre brasrummet.

Lö 19.9 TRONS NATT i Grankulla kyrka kl. 19-23:
Kl. 19 Konsert "Vision fugitives": Anne Hätonen och Olli Saari, piano och Matti Pohjoisaho, orgelimprovisation.

Kl. 20 Bildskaparverkstad: i församlingssalen, Karin Nordberg.

Kl. 21 Körkonsert: med Finska församlingens kyrkokör samt Damkören Grazia.

Kl. 22 Svenskspråkig mässa: med sånger från Taize. Under trons natt samt hela följande vecka 21-24.9 kl.10-20 finns konstnären Kuutti Lavonens grafik utställda i kyrkan.

Lördag-söndag 19- 20.9 Ungdomsläger: i Klubb 97, Maami och Faffen.

Sö 20.9 kl. 12 Högmässa: Carola Tonberg-Skogström, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.

Ti 22.9 kl. 9.30 Familjelyktan: i Sebastos, Yvonne Fransman, Barbro Smeds.

Kl. 9.30- 11 Diakonimottagning: och brödutdelning.

Kl. 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen. Minneshandledare Ida Bruun från Nylands Minneslots talar om hjärnhälsa.

Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos.

On 23.9 kl. 13.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.

Kl. 15 Ledarutbildning åk 1: i Klubb 97.

Kl. 16 -18 Närståendevärdarnas stödgrupp: i Sebastos.

Kl. 17.30 Smyckeskäll: i dagklubbens kök, Yvonne Fransman.

Kl. 18 Under ytan: grupp för ungdomar i Klubb 97, Marlen Talus-Puzesh.

To 24.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre brasrummet.

KYRKSLÄTT
Eesti-Emme: fredagar kl. 9.30-12, estniskspråkig föräldra-barngrupp i Lyans övre våning, Prästgårdsbacken 5. Ledare: Krista Vasenius tel. 044 310 1018.

Morotsmarknad: lö 19.9 kl. 10-14 på Senatstorget i Helsingfors. Försäljning av grönsaker, saft, sylt, bakverk osv. Lopptorg. Församlingen tar gärna emot lämpliga försäljningsartiklar, t.ex. bakverk samt lopptorgsartiklar. Kontakta Rune Lith tel. 0500 687 023. Till förmån för Finska Missionssällskapet. Hjärtligt välkomna.

Högmässa: sö 20.9 kl. 12 i Kyrkslätt kyrka. A-K Lovén, S.Joki.

Måndagsgruppen: måndagar kl. 10-13 på församlingshemmet. Gruppen jobbar för missionen i församlingen. Info: Gun Pettersson, tel. 0500 462 243

Tisdagsgruppen: tisdagar kl. 10-14 på Hörnan. Gruppen jobbar för diakonin i församlingen. Info: Carola Lupander tel. 050 376 1489.

Stick- och virkcafé: onsdagar kl. 18-20 på Oasen, Prästgårdsbacken 11 C.

Billjard&Chill för åldern 13 år uppåt: on 23.9 kl. 14-17 på Hörnan.

Fotografering av barn på Stor-Raula: to

24.9 kl. 9.30. Info: jenny.akerlund@evl.fi.

Diakoniosoppa för mindre bemedlade: måndagar och torsdagar kl. 11.30-12.30 i församlingshemmet.

Morgongröt: fredagar i Masaby kyrka kl. 9-10.

Jazzinspirerad högmässa: sö 27.9 kl. 12 i Kyrkslätt kyrka. Lars-Henrik Höglund. Medverkande Alvi Leppälä, saxofon, Hannu Björkqvist, gitarr och banjo samt Susann Joki, orgel, piano och sång. På programmet bl.a. Down By The Riverside och Amazing Grace. Mässan radieras, sändning i Radio Vega kl. 13.03.

Kyrkoherdeämbetets tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. Mera info på www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS
Sö 20.9: Gudstjänst kl 11 i SvH, Kim Rantala, Paula Siren. Kyrkkaffe

Ti 22.9: Mammor, pappor o barn kl 10 SvG

Ti 22.9: Tisdagsklubben kl 13.30-15.30 SvG

Ons 23.9: Diakonikretsen kl 13 SvH, kantor Paula: "Hälsningar från New York"

VANDA
Diakoni 100-års jubileums utställning: i Dixi centrum, Vanda info 15.9-2.10.2015

Högmässa: sö. 20.9 kl 10 i Helsing kyrka S:t Lars. A. Paavola och A. Ekberg

Högmässa: sö. 20.9 kl 12 i S:t Martins kapell. A. Paavola och A. Ekberg

ViAnda-kören: övar onsdagar kl. 12-14 på Helsinggård, Konungsv. 2.

Ungdomskväll: onsdagar kl 18 i Bagarstugan. Anmälan till hjälpledarutbildning 23.9.

Sottungsby-Häkansböle diakoni- och pensionärskrets: samlas to. 24.9 kl. 13 i Häkansböle kyrka.

Höstlovutfärd: för barn i förskolan och i åk 1-6 i Bagarstugan, Kurivägen 1, 15-16.10 kl.8.30-16.30. Vi leker, spelar, pysslar och äter tillsammans. På fredagen kommer vi att göra en utfärd. Pris 25€. Anmälningar senast 1.10 till alexandra.blomqvist@evl.fi.

Höstlovutfärd: 16.10 för barn och familjer till äventyrsbadet Caribia i Åbo, start kl. 9 från Helsing kyrkas parkering, Kyrkovägen 45. Församlingen står för transporten men inträdesavgiften till Caribia betalar var och en själva. Anmälningar senast 1.10 till alexandra.blomqvist@evl.fi.

Mikaelidagen 4.10: Vi firar dagklubbssverksamheten 70 år och pensionärernas kyrkogångsöndag. Festmässa med drama och sång i Helsing kyrka S:t Lars kl.10. Efteråt blir det lunch och allsång med Recku Retfort i Helsing skola. Lunchen kostar 5€/person och 10€/familj.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA
Orgelmusik: lö 19.9 efter helgmålsringningen kl. 18 i Tenala kyrka, H.Jakobsson.

Högmässor/gudstjänster 20.9: Kl. 10 Ekenäs kyrka, A.Lindström, N.Burgmann.

Kl. 12 Tenala kyrka, S.Söderlund, S.Lindroos. De äldres dag firas efteråt i Tenala FH, Tenala Marthaförening bjuder mat o. kaffe. Kontakta Sonja vid behov av skjuts.

Kl. 16 Snappertuna kyrka, Nalle-GDT, A.Lindström, S.Lindroos, H. Holmmerus. Kl. 16 Bromarvs FH, psalmeftermiddag med allsång och servering. M.Cleve och N. Burgmann berättar om den Bromarvbördige psalmdiktaren Alfons Takolander.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

Min väg?

Tyst retreat ordnas av Grankulla svenska församling på Heponiemi retreatgård i Karis-Lojo 16-18.10.2015.

Retreatledare Karin Strandberg, retreatpräst Carola Tonberg-Skogström.

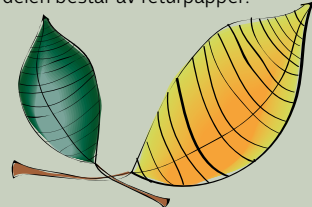
Pris 80 € för egna församlingsmedlemmar, 160 € för andra, + gemensam transport 10 €. Ekonomiskt stöd kan sökas hos Snoans vänner r.f. 050 380 3976

Anmälan senast 5.10 till församlingens kansli (09) 5123722.

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

INGÅ

Fre 18.9 kl 18: israeliska danser i församlingshemmet. Unnerus.

Sö 20.9 kl 10: högmässa i Ingå kyrka. Sjöblom, Gustafsson Burgmann.

Ons 23.9: församlingsträff för pensionärer och daglediga i Prästgården kl 14-16. Lindström, Hellsten, familjen Kolkka.

To 24.9 kl 9.30-11.30: familjecafé i församlingshemmets källarvåning. Eklund, Lindström.

Vill Du komma med till Prosteriets missionsdag: i Ekenäs 18.10.2015. Anmäl Dig senast 12.10 till May tel. 040-555 2090.

KARIS-POJO
Högmässor, Sö 20.9: kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis. kl. 12 i S:ta Maria kyrka, Pojo.

Kvällsmässa, On 23.9: kl. 19 i övre salen i S:ta Maria kyrka, Pojo.

Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT
LOJO
Veckoverksamhet
Familjeklubb: ons och fre i Virkby kyrka kl 9-11.30.

Juniorklubb: i Virkby kyrkas källare, Virkbyvägen 1, på måndagar kl. 13.15-15.00 för åk 3-4. Mera information Beatrice Österman. Start 14.9.

Flickis: i Virkby kyrkas källare, Virkbyvägen 1, på torsdagar kl. 13-15.00 för flickor i åk 5-6. Mera information Beatrice Österman. start 17.9.

Juniorklubb1 och Juniorklubb2: i Lindkulla, Karstunraitti 4, på måndagar kl 13:00-15:00 för åk 1-3 (grupp1) och kl 14-16:00 för åk 4-6 (grupp2). Mera information kontakta Mari Nurmi. Start 21.9.

Anmälan till alla skolbarnsklubbar: <http://www.lohjanseurakunta.fi/1425-anmalning-till-juniorklubb-2015-2016>

Ungdomskväll: torsdagar kl 18 i Virkby kyrkas källare. Öppna dörrar, kaffe, te och saft. Mari Nurmi.

Sö 20.9. Vandrings från Lojo kyrka till Sjundeå kyrka: Vandringsen går i lugn takt, under pauserna berättas om trakterna man vandrar i. Med på vandringsen Raimo Kuismänen och Per-Olof Korander. Vandringsen börjas och slutas med andakt. Startandakt 8.45 i Lojo St.Lars kyrka. Anmälan till Raimo Kuismänen tel 044 3284357 el. raimo.kuismanen@evl.fi och Mari Nurmi tel. 044 3284273 el. mari.s.nurmi@evl.fi.

Sista anmälningsdagen 17.9. Vägen är ca 20 km och vandras i 45min sträcker, därefter 15 min paus. Beräknad tid 6 timmar. Skjuts tillbaka till Lojo med egen skjuts eller med församlingens kyrktaxi 5€. Förse dig med egen matsäck ex. choklad, banan och vatten samt klädsel enligt väder och bra skor.

Sö 4.10. kl. 12: Mikaelidagens familjegudstjänst i Virkby kyrka. Kuismänen, kyrkvård Mari Nurmi. Församlingen bjuder på mat efter gudstjänsten. Hjärtligt välkomna stora och små. Kyrktaxi.

Ti 6.10. kl. 13.30: Svenska kretsen samlas i Virkby kyrka. Kuismänen och Nurmi. Taxi.

Böcker i nätet **allkristet.fi**
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

TACK

Tack för all uppvaktning på min 80-årsdag; blommor, brev, sms, epost, telefonsamtal mm, mm. Tack för gåvorna till insamlingen för Missionskyrkans bistånds- och missionsarbete. Insamlingen har per 8 september inbringat 6.027 euro och fortsätter till sista september.

Olof Göthelid

LEDIGA TJÄNSTER

KYRKAN I ESBO
Esbo kyrkliga samfällighet

Vid Esbo kyrkliga samfällighets familjerådgivningscentral finns en ledig tjänst som

familjerådgivare

Till vår arbetsgemenskap söker vi familjerådgivare som inspireras av nyskapande och samarbete och är kunnig i själavård och psykoterapi. Ansökningstiden går ut 16.10.2015 kl. 15.00. Annonsen finns i sin helhet tillgänglig på adressen www.espoonseurakunnat.fi/tyopaikat.

KUNGÖRELSER

FINLANDS SVENSKA PRÄSTFÖRBUND r.f.

Kallar sina medlemmar till
<

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Hej! Jag är en troende 55-årig Borgåkvinnor som söker en troende äldre kvinna eller man i Borgå som kan ta hand om mig och hyra ut ett litet rum åt mig. Jag lider av depression och ångest, röker inte och dricker inte. Kontakt på numret: 040-7644793

Skötsam, rökfri o. arbetande studerande söker bostad i H:fors. Kontakt 0400 521006.

UTHYRES

Hyra stuga vidd havet i Dalsbruk under höstsäsongen. 300€/ vecka. Tfn 045-311 6234

Trevlig och ljus tvåa (36m²) i Munkshöjden uthyres omgående. Lägenheten är belägen på ett lugnt område med utmärkta förbindelser till stan. Ingen insyn från andra lägenheter och balkong som vetter mot en skogsdunge. Mycket fint skick. Hyra 830€. Maila maria.ivars@salnet.fi vid intresse!

SÖNDAGEN DEN 13.9 vigdes fem nya diakoner till tjänst. Bakre raden fr.v.: Nina Wallenius, Solveig Björklund-Sjöholm och Li Ollil-Nylund. Främre raden fr.v.: Sonja Knuts-Söderlund och Minna Hellström.

HELSINGFORS FAMILJEJURIDIK

Vi hjälper dig i livets alla skeden!

- * Gåvobrev
- * Testamenten
- * Arvskiften
- * Äktenskapsförord
- * Bouppteckningar
- * Rättegångar mm.

Vicehäradshövding Filip Markelin

Brändövägen 4, gatunivå, 00570 Helsingfors
Tel. 0400-464899, www.perhejuridiikka.fi

Visste du att...
du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

Su-Pi trähallar och bilgarage

Fixar nästan allt

- Fastighetsskötsel
- Sommarstugusservice
- Renoveringar
- Byggnadsarbeten

Hushållsavgiftsgiltigt!

DR FIX

Dan Rintamäki
Tfn 044-317 0030
Skolvägen 17, 66800 Oravais
www.dr-fix.fi

Kostnadsfri offert.

För allt du bryr dig om redan i 90 år

Har du något som är extra viktigt och speciellt för dig? Tillsammans fixar vi den bästa försäkringslösningen. Ta kontakt. Ring **010 80 81 80*** eller kom på besök. Du hittar vårt närmaste kontor på adressen folksam.fi

Folksam 90 år
Försäkringsbolaget för allt du bryr dig om

*Från fast linje 8,35 cent/samtal + 3,20 cent/min, från mobiltelefon 8,35 cent/samtal + 19,20 cent/min.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

SIMHALLEN JAKOBSTAD
ÄR ÖPPEN PEFARSÅNEN

Biljettförsäljningen avslutas 1 h 15 minuter före stängning.

MÅN, ONS, FRE	06:00 - 21:00
TIS, TO	08:00 - 22:00
LÖR	10:00 - 18:00
SÖN	08:00 - 18:00

MÅN, ONS, FRE 06.00 - 08.00 MORGONSIM

Bokning av Idrottsutrymmen <http://bokning.jakobstad.fi>

PÅSKEN:
Skärtorsdag stänger vi kl. 18.
Simhallen öppen lördag 4.4 kl. 10-18:00, biljettförsäljningen avslutas och portarna stängs kl. 16:45.
Övriga helgdagar är simhallen stängd.

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Nära dig, därför också förmånligare.

Ring och begär offert! ✓ Tel. 0400 89 8069

Hemflytt från 450,-

www.cityflytt.fi Ett enklare sätt att flytta. **CITY FLYTT**

INKAST THOMAS ROSENBERG

De anständigas uppror

JA, SÅ beskrev någon det nyligen. Att vi äntligen ser omkring oss glimtar av medmänsklighet och en vilja att hjälpa människor i nöd – i stället för den skamlösa egoism och oginhet som lagt sig som en stinkande trasa över det kollektiva samvetet i vårt land.

Då flyktingar från Mellanöstern och Nordafrika nu bokstavligen vandrar in över våra gränser och myndigheterna desperat jagar efter utrymmen – då kvicknar folket äntligen till och kryper försiktigt ur sin kokong av unken och inskränkt nationalism, smaksatt med lika delar självgodhet och självömkan.

Vårt folk som själv har lidit så mycket och i hundratusental tagit sig till andra länder undan såväl krig som eländiga levnadsvillkor. Och som nu svarar med att hämningslöst misstänkliggöra flyktingarnas motiv och bevelsegrunder och utmålar apokalyptiska bilder av okontrollerade flyktingströmmar. Som en fyrbåk av klarsyn och förnuft framstår Hans Rosling, den svenska statistikern som ruskat om nyhetsredaktörer i Sverige och Danmark med nyktra påminnelser om hur små mängder det handlar om i förhållande till vad vi kunde ta emot. Som May Wikström syrligt kommenterar i senaste Kp: "Vårt land över-svämmas inte av flyktingar, mer än det gör när ett kryssningsfartyg töms en morgon i Helsingfors".

Visst är ökningen dramatisk jämfört med tidigare – men så har vi också startat från noll. Och visst kommer de många flyktingarna att leda också till friktion och spänningar – men att inbillas att man i dagens värld kan klara sig utan att öppna för andra kulturer och religioner är att bedra sig själv. Det ges inga alternativ – och mångkulturaliteten är alla gånger att föredra framom förskrämd monokultur.

Flyktingkrisen är ju ingenting som plötsligt har briserat i vår famn. Den har funnits länge, för den som velat se. Allt större befolkningsgrupper är i rörelse, inte bara på flykt undan krig, förtryck och vattenbrist utan också på jakt efter ett drägligare liv. Liksom vi själva skulle göra – och alltid har gjort då födan varit knapp, friheten noll och utsikterna för barnen obefintliga.

Att den europeiska kultur vi under århundraden har byggt upp, och är stolta över, står inför svåra prövningar är ofrånkomligt. Men, som sagt, vi har inget val. Samtidigt ligger vårt bästa, och enda, försvar just i de värden vi anser så viktiga: öppenhet och solidaritet. De moraliska rättesnören som är själva ryggraden i den europeiska civilisationens kollektiva medvetande.

Allt det vi finner anständigt. Och som äntligen fått människor på bred front att göra uppror mot främlingsfientligheten och säga nej: nu räcker det. Att också kyrkans ledning klart och tydligt sagt ifrån är helt konsekvent med kyrkans lära. Att somliga av den orsaken protesterat genom att lämna kyrkan är beklagligt – men framför allt beklämande. Låt dem löpa. Det finns andra som nu vandrar in, för att de behöver oss.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

BISKOPAR UTTALANDE

Behandla flyktingar så som du själv vill bli bemött

Vår gemensamma värld står inför en exceptionell situation. Miljontals människor flyr undan krig och förföljelser. Deras liv och vår medmänsklighet står på spel.

Den avvikande situationen har väckt en stark vilja att hjälpa, den har också väckt oro och ovisshet. Vi behöver förmågan att kunna leva oss in i en annan människas situation. Den gyllene regeln är ett fungerande rättesnöre. Med Jesu egna ord: Allt vad ni vill att människor ska göra för er, det ska ni också göra för dem. Hur skulle jag själv vilja bli behandlad om jag var tvungen att fly från mitt hem? Hur känns det att bli föraktad, kränkt och hotad?

En kristen människa ser på sina medmänniskor med kärlek och hjälper den behövande utan att ställa någ-

"Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem."

Offentligt ställningstagande 9.9.2015 av biskoparna i Finlands evangelisk-lutherska kyrka med anledning av flyktingkrisen.

ra krav. Ett gott samhälle kan både beakta de egna medborgarnas behov och skydda dem som söker skydd hos oss. De som behöver hjälp ska inte rangordnas på basen av religion eller nationalitet.

Vi vill uttrycka vår stora uppskattning för det arbete som myndigheter, församlingar, föreningar och enskilda personer gör genom att hjälpa flyktingar och ta emot asylsökande. Vi uppmanar församlingarna att fortsättningsvis samarbeta med myndigheterna och

andra aktörer. Församlingarna kan visa gästfrihet genom att ställa utrymmen till förfogande och genom att ordna gemensam verksamhet. Vi uppmanar församlingarna att också beakta flyktingsituationen då beslut om budget och kollekt mål fattas. Vi hoppas att kommunerna fördomsfritt stöder grundandet av mottagningscentraler för flyktingar, och att regeringen verkar för att vårt land ska bära sin del av det gemensamma ansvaret för

asylsökande som anländer till Europa.

KARI MÄKINEN, ärkebiskop
SAMUEL SALMI, biskop i Uleåborgs stift
SIMO PEURA, biskop i Lapua stift
MATTI REPO, biskop i Tammerfors stift
SEPPÖ HÄKKINEN, biskop i St Michels stift
BJÖRN VIKSTRÖM, biskop i Borgå stift
IRJA ASKOLA, biskop i Helsingfors stift
KAARLO KALLIALA, biskop i Åbo stift
TAPIO LUOMA, biskop i Esbo stift
JARI JOLKKONEN, biskop i Kuopio stift

Redaktionens översättning av originaluttalandet på finska.

KRISTINESTAD ÄMBETSFRÅGAN

Ska jag lämna kyrkan av samvetsskäl?

Biskop Björn Vikström påpekar i Syd-Österbotten 8.9 s.10 att det inte är någon skillnad mellan man och kvinna. Karl-Henrik Nikula säger i KP 10.9 s. 19 att han aldrig skulle ansluta sig till en organisation (avsas visst Borgå stift av ev.luth.kyrkan i Finland) där åsikter av Lövdahls slag råder på grund av en härvid uppkommande samvetsskonflikt. Jag instämmer helt med honom, och hyser nu starka behov av att skriva ut mig ur Esbo sv.ev.luth.förs. och SLEF på grund av vissa kvinnoprästfientliga individer som inte förstår att kärlekssegrar i alla frågor och inte någons egoistiska åsikter.

För att visa på vad bibeltrogenhet i stil med Lövdahls leder till, frågar jag mig följande: varför inte anamma en annan rent biblisk sedvänja att införas vid våra mässor, när nattvard utdelas, nämligen fottvagningen. Jesus har visat oss mönstret med lärjungarna (som vi ju alla är på sätt eller annat) för att peka på Guds allsmäktiga roll i människans liv det vill säga att han ensam är konung i vårt liv – inte allt

världsligt trams runt omkring oss, som driver oss på irrvägar bort från den rätta källan till verkligt liv. Vi borde bli anspråkslösa och ödmjuka, vilket vi blir om vi två varandras fötter inför nattvarden. Rent praktiskt kan det med god vilja helt säkert ordnas i ett förrum till kyrkolokalen, så att alla får en känsla av helighet och Guds närvaro. Detta om att vara bibeltrogen om det är detta som Lövdahl eftersträvar.

Till sist, varför kan inte kyrkolagen snarligen skrivas om så att en t.f. kyrkoherde inte kan neka en kvinnlig utbildad präst att predika i hemförsamlingens kyrka? Nån måste ju få rätt att stoppa dylik egenmäktig despotism som exempelvis Lövdahl uppvisar, om han nu inte har förstånd att själv avgå på grund av församlingsmedlemmarnas tydligt uttalade missnöje, vilket man bara hoppas på att ändå till sist faktiskt sker.

JOHAN F H HELLSTRÖM
Esbo

KÄRNKRAFT ALTERNATIV

Energiutopier

Vår lilla röda sommarstuga kan "eldas" med trä, kol, till och med lite vindenergi, men höghuset i staden gör det inte, ej heller vår industri. Det tvisas i politikens korridorer, men ett är säkert, de fossila bränslen luktar, kol, gas, uppvärmning, olja, smutsar åtminstone.

Lovisa kärnkraftverk byggdes mer av grannen än Rosatom kommer att äga Fennovoima och uran får man från andra länder än Ryssland. Lovisa verkens avfall från 1970-talet är än ej placerat och vi lever utan

strålning – tänk på det.

Sol- och vindenergi, eller flis för den delen, kan aldrig ersätta atomenergi under vår livstid.

Att, som Bo Bäckström i KP nr. 34, ta till skrämmevapnet att Pyhäjoki blir ett nytt Krim är just luktande blå blå politik, utan huvud och fötter, vars trovärdighet lyser med sin frånvaro och gör att hela insändaren blir kvasijournalistik.

FRED KOROLEFF
Helsingfors

NÄRPES KYRKOFULLMÄKTIGE

Förtroendeuppdrag avslutas

Jag och min familj har tagit beslutet att lämna den lutherska folkkyrkan, där kyrkans linje är att man mer och mer frångår Guds ord som rättesnöre. Resultatet är att vi kommer att söka oss till en annan församling.

Jag vill härmed be om förlåtelse till alla som röstat på mig i fjolårets församlingsval och som känner sig

svikna. Hoppas alla kan ha förståelse och respekterar vårt beslut.

MARTIN WIKSTRÖM
Närpes

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

DEBATT SAMTID

"Kyrkan behövs som en stark röst. Någon som kan höja ett varningsfinger, till exempel när det gäller regeringens arbete."

Ann-Mari Audas-Willman i en YLE-kolumn

KLIPP SYD-ÖSTERBOTTEN

Det finns inga kvinnopräster

"Någon gång i framtiden kommer vi att ha flera kvinnor som tjänstgör som präst även i vår region, och den dag jämställdheten inom kyrkan fungerar i praktiken behövs inga spe-

cialarrangemang och vi kan ta bort ord som kvinnopräst ur vokabulären."

Mats Ekman på ledarplats i tidningen Syd-Österbotten med anledning av debatten kring Kristinestads församling.

Köp någon av dessa CD:n så får Du 10 stycken kort gratis

Jag har hört om en stad ovan molnen, Guds källa har vatten till fyllest. 14 sånger **CD 10€**

På vägen hem, Gud är trofast, Det urgamla kors allt förvandlar. 14 sånger **CD 10€**

Underbar kärlek så stor, Var jag går i skogar berg och dalar. 15 sånger **CD 10€**

Guds kärlek är som stranden, Min Gud tillhör äran, Halleluja, 17 sånger **CD 10€**

Jag vill resa till himlen, Han kallar idag, I skuggan av ditt kors, 16 sånger **CD 10€**

Gud har omsorg om dig, Det urgamla kors, Tomma händer, 14 sånger **CD 10€**

SYRÉN, S BOKHANDEL PÅ BERGÖ MARKNAD

LÖRDAG 19.09 vid bra väder:
ERBJUDANDE BILLIGA KORT
10 cent, samt boknyheter m.m.

MOLPE PAVILJONG

Söndag 4 oktober kl 14.00

Kristen Dragspelsfestival med
TRO, HOPP och KÄRLEK.

Nya Sånggruppen samt Torolf Prost, Rolf Sjöbacka
Lisbeth o Jan-Erik Wenman, Solveig Norrbäck

Sven-Erik Syrén har haft en rullande bokhandel över 30 år, företagare i 40 år och bjuder Er på kaffe o dopp, samt delar ut GRATIS en JUBILEUMS CD.

Buss fr. Nykarleby kl 12, Munsala Berras 12.10, Oravais ABC 12.30, Maxmo Klemetsg. 12.50, Vasa stadshus 13.10, Yttermalax 13.30.

Busspris tur/retur ENDAST 20€/pers.

Ring Syrén senast 1.10. tel. 050-3016598

VÄLKOMMEN TILL MOLPE.

BB-Teamet tackar Molpe Uf för gott samarbete under 2015

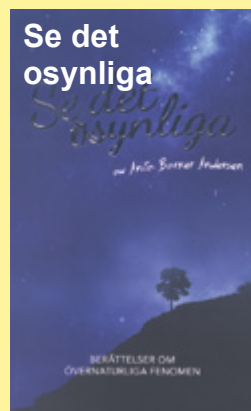
Arr.
BB-Team

Finlandssvensk väggkalender

Bilder från Maxmo med omnejd. Text för varje månad, tankvärda ord och bibeltexter.

Pris 10€ 3st. 25€ 5 st. 35€

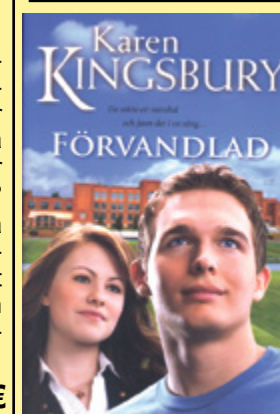

Behöver du uppmuntran? Undrar du om änglar finns och om mirakler kan ske? Vill du läsa om dråpliga händelser som får dig att skratta?

Vilken fantastisk samling med kattbilder.

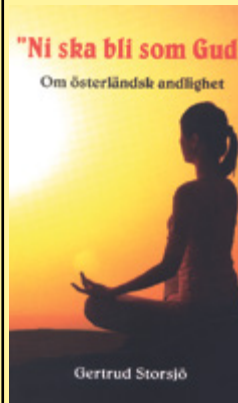
17,80€
NU 14€

Holden Harris är arton år och instängd i autisms fångelse. Trots det är Holden glad och helt normal på insidan - varje fall i sin egen värld, skild från alla andra. I verkligheten är han mobbad i skolan av andra ungdomar som inte ser något annat än att han är väldigt annorlunda. 240 sidor 23,50€ **NU 17€**

Tankvärd Flerårsalmanacka är en tidlös bordsalmanacka med 365 akvareller av Monica Lindroth, något tankvärt från Gunnel och Kjell Swärd att ta till sig varje dag och plats för egna dagsanteckningar. En almanacka att längta till, dagligen **19,80€**

Hon ifrågasätter starkt att man i kristna sammanhang blandar in yoga och buddhistiska tankegångar i den kristna tron. Detta leder till en religionssynkretism som urvattnar den kristna tron och gör den kraftlös. Avslutningsvis visar hon på att det genom Jesus Kristus finns hopp och helande för dem som fastnat i allt detta. Han kom för att befria de fångna. 45 sidor **4,00€**

Alla Tiders kortpaket

40 stycken enkla kort. Grattis, barn, djur, tankvärda ord, bibelspråk samt 5 stycken dubbla kort

Värde 55€ Ditt pris 22€

Sänd in din beställning till Sven-Erik Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo tfn. 06-345 0190, 050-301 6598, sven-erik.s@hotmail.com

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

10 dagars betalningstid, faktura kommer med.

30 NYA julkorts motiv inkommit

Alla tiders julkortspaket 40 stycken blandade motiv såsom landskap, blommor, Jesu födelse, barn m.fl samt 5 st. dubbla kort. Pris endast **22€**

På anslagstavlan utanför en kyrka: "Om du har problem, kom in och berätta för oss om dem. Om du inte har några, kom och berätta hur du gör."